

**UCHWAŁA NR LVIII/299/23
RADY GMINY WĄDROŻE WIELKIE**

z dnia 22 listopada 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy
Wądroże Wielkie na lata 2023-2028**

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.) oraz art. 16b i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), Rada Gminy Wądroże Wielkie uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie na lata 2023-2028, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wądroże Wielkie

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Hawran

**GMINA
WĄDROŻE WIELKIE**

TWOJE MIEJSCE
NA ZIEMI

***STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WĄDROŻE WIELKIE
NA LATA 2023-2028***

Wądroże Wielkie 2023

Spis treści:

Wstęp	5
I. Podstawy formalne tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Wądroże Wielkie.....	6
I.1. Dokumenty europejskie.....	7
I.2. Dokumenty krajowe.....	7
I.3. Dokumenty regionalne oraz lokalne.....	8
I.4. Krajowe regulacje prawne.....	8
II. Struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach Gminy Wądroże Wielkie.	9
II.1. Położenie i powierzchnia Gminy Wądroże Wielkie.....	9
II.2. Ludność gmin wchodzących w skład Gminy Wądroże Wielkie.....	10
III. Diagnoza warunków życia mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie – środowisko, naturalne, środowisko kulturowe, sport i rekreacja, oświata, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne i gospodarka.....	14
III.1. Środowisko naturalne Gminy Wądroże Wielkie.....	14
III.2. Historia oraz środowisko kulturowe Gminy Wądroże Wielkie.....	16
III.3. Kultura, sport, turystyka i rekreacja w Gminie Wądroże Wielkie.....	18
III.4. Zasoby mieszkaniowe oraz infrastruktura techniczna Gminy Wądroże Wielkie.....	19
III.5. Oświata w Gminie Wądroże Wielkie.....	20
III.6. Ochrona zdrowia w Gminie Wądroże Wielkie.....	21
III.7. Organizacje pozarządowe w Gminie Wądroże Wielkie.....	22
III.8. Bezpieczeństwo publiczne w Gminie Wądroże Wielkie.....	23
IV. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej.....	25
IV.1. Ubóstwo.....	26
IV.2. Bezrobocie.....	26
IV.3. Niepełnosprawność.....	27
IV.4. Przemoc domowa.....	30
IV.5. Osoby starsze.....	33
IV.6. Uzależnienia.....	35
IV.7. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.....	37

V. Pomoc społeczna w Gminie Wądroże Wielkie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim.	39
V.1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w Gminie Wądroże Wielkie. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej.	42
V.2. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez GOPS w Wądrożu Wielkim.	43
V.3. Realizacja świadczeń rodzinnych, zasiłków oraz świadczeń pielęgnacyjnych przez GOPS w Wądrożu Wielkim.	46
V.4. Ramy finansowe działalności GOPS Wądroże Wielkie.	49
V.5. Wskaźnik deprivacji lokalnej w Gminie Wądroże Wielkie.	50
VI. Analiza SWOT problemów społecznych Gminy Wądroże Wielkie.	50
VII. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie na lata 2023 – 2028.	54
Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie.	55
1. CEL STRATEGICZNY: Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa w Gminie Wądroże Wielkie.	56
1.1. Cel szczegółowy: Minimalizowanie zjawiska ubóstwa w Gminie Wądroże Wielkie.	56
1.2. Cel szczegółowy: Stworzenie systemu pomocy skoncentrowanej na osobach i rodzinach dotkniętych ubóstwem w Gminie Wądroże Wielkie.	57
1.3. Cel szczegółowy: Tworzenie warunków do wychodzenia z bezdomności i przeciwdziałania utrwalaniu się stanu ubóstwa Gminie Wądroże Wielkie.	58
2. CEL STRATEGICZNY: Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie.	58
2.1. Cel szczegółowy: Integracja, reintegracja i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, przeciwdziałanie skutkom bezrobocia.	58
2.2. Cel szczegółowy: Przeciwdziałanie zjawisku długotrwałego bezrobocia i eliminowanie jego negatywnych skutków oraz wykluczeniu społecznemu.	59
3. CEL STRATEGICZNY: Wspieranie rodzin i dzieci w Gminie Wądroże Wielkie.	60
3.1. Cel szczegółowy: Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny z dzieckiem poprzez prowadzenie działań wspierających, informacyjnych i promocyjnych.	60

3.2. Cel szczegółowy: Stwarzanie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji rodzicielskich oraz umiejętności przezwyciężenia sytuacji kryzysowych przez rodziny oraz poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.....	61
4. CEL STRATEGICZNY: Przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w Gminie Wądroże Wielkie.....	61
4.1. Cel szczegółowy: Pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej.....	61
4.2. Cel szczegółowy: Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież.....	62
4.3. Cel szczegółowy: Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w szczególności przez dzieci i młodzież.....	62
5. CEL STRATEGICZNY: Wspieranie i aktywizacja osób niepełnosprawnych i starszych w Gminie Wądroże Wielkie.....	63
5.1. Cel szczegółowy: Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych w Gminie Wądroże Wielkie.....	63
5.2. Cel szczegółowy: Rozwój i budowa systemu wsparcia dla osób starszych w Gminie Wądroże Wielkie.....	64
VIII. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie na lata 2023-2028.....	65
VIII.1. Monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie.....	76
VIII. 2. Źródła finansowania.....	77

Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie na lata 2023– 2028 jest dokumentem określającym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na terenie Gminy Wądroże Wielkie. Strategia wskazuje na obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Zdiagnozowanie, wskazanie i określenie najważniejszych problemów społecznych stanowiło podstawę do wskazania określonej metodologii rozwiązania zidentyfikowanych trudności i problemów społecznych, zgodnie z możliwościami jakie wynikają z zadań nałożonych na gminę. Opracowana diagnoza stanu zastanego stanowiła punkt wyjścia do opracowania szczegółowych programów, których realizacja powinna przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych oraz niwelowania różnic i dysproporcji społecznych. Na podstawie zdiagnozowanych problemów społecznych przygotowano i opracowano określone kierunki działań, które służyć mają przeciwdziałaniu takim sytuacjom.

Poszukiwanie skutecznych sposobów rozwiązywania problemów społecznych musi uwzględniać fakt, że poszczególne problemy zazwyczaj nie występują pojedynczo a wystąpienie jednego problemu implikuje szereg innych. Dlatego przystępując do planowania określonych sposobów rozwiązywania problemów społecznych występujących w Gminie konieczne jest uwzględnienie wielokierunkowego i kompleksowego oddziaływania nie tylko na skutki wystąpienia danych problemów a przede wszystkim na źródło ich wystąpienia, które często ma różne podłoże. W związku z powyższym najważniejszym zadaniem jest stworzenie możliwości współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej, w celu integracji działań. Realizacja powyższych celów w tym zakresie wymaga podejmowania wieloaspektowych i wielokierunkowych działań strategicznych a zwłaszcza:

- ✓ interwencyjnych – o cechach ratownictwa i likwidacji niedoborów, których źródłem jest niedostatek, ubóstwo, nierówności społeczne, niedostosowanie, patologie społeczne,
- ✓ asekuracyjnych – uprzedzających pojawienie się sytuacji zagrażających bezpieczeństwu socjalnemu,
- ✓ kompensacyjnych – niwelujących luki i deficyty,

- ✓ partycypacyjnych – poszerzających uczestnictwo społeczne w życiu publicznym i zapobiegających wszelkim przejawom dyskryminacji, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek „opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Art. 16 b wymienionej powyżej ustawy określa istotne elementy, które powinny znaleźć się w dokumencie Strategii. Skuteczna polityka społeczna powinna opierać się na rozpoznaniu rzeczywistych zjawisk i problemów społecznych występujących w danej społeczności lokalnej oraz ocenie znaczenia i roli czynników warunkujących te zjawiska. Opracowanie i realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika bezpośrednio z art. 17 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023, poz. 901 ze zm.). *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie na lata 2023 - 2028* składa się z trzech zasadniczych części. Pierwsza, ukazuje specyfikę społeczności lokalnej i ma na celu prezentację podstawowych informacji o Gminie, ludności, rynku pracy, pomocy społecznej, edukacji, służby zdrowia i organów zapewniających bezpieczeństwo na terenie Gminy. W drugiej części przedstawiono diagnozę problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej. Część trzecia określa cele strategiczne, operacyjne i związane z nimi zadania. W części programowej dokumentu zostały przedstawione najistotniejsze założenia polityki społecznej Gminy na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań. Ponadto została zaprezentowana informacja na temat sposobu wdrożenia strategii oraz prowadzenia monitoringu i jej ewaluacji.

1. Podstawy formalne tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Wądroże Wielkie.

Najważniejsze programy oraz kierunki planowanych działań zawarte w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie na lata 2023 – 2028* są zgodne i skorelowane z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych formułowanych i realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, na poziomie Kraju, na poziomie Regionalnym oraz Lokalnym. W poniższej części zaprezentowano opis

podstawowych dokumentów strategicznych, które stanowią podstawę i odniesienie do tworzenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

1.1. Dokumenty europejskie.

Agenda 2030

Agenda została przyjęta przez 193 państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku we wrześniu 2015 r. Dokument wskazuje 17 celów oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które oddają trzy wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny, środowiskowy. Jest to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Biorąc pod uwagę, że Agenda 2030 to uniwersalny plan rozwoju dla świata, wymaga on dostosowania do realiów każdego państwa, stąd rola krajów we wdrażaniu jest kluczowa. Istotne jest przy tym przełożenie globalnych celów na grunt krajowy, regionalny, lokalny i uświadomienie ich znaczenia dla każdego.

1.2. Dokumenty krajowe.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie na lata 2023 - 2028 uwzględnia zapisy poniższych dokumentów krajowych:

- ✓ Strategia Długookresowa Kraju Polska 2030.
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.
- ✓ Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie Krajowy Program Reform KRR.
- ✓ Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025.
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023.
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030.

I.3. Dokumenty regionalne oraz lokalne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie na lata 2023

- 2028 uwzględnia zapisy poniższych dokumentów regionalnych i lokalnych:

- ✓ Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030.
- ✓ Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Jaworskiego na lata 2021-2025
- ✓ Strategia Rozwoju Gminy Wądroże Wielkie na lata 2016 – 2025.

I.4. Krajowe regulacje prawne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie na lata 2023 – 2028 uwzględnia, między innymi, powszechnie obowiązujące przepisy prawa, a w szczególności:

- ✓ przepisy o samorządzie gminnym,
- ✓ przepisy o finansach publicznych,
- ✓ przepisy o pomocy społecznej,
- ✓ przepisy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ✓ przepisy o świadczeniach rodzinnych,
- ✓ przepisy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ✓ przepisy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ✓ przepisy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ✓ przepisy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ✓ przepisy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ✓ przepisy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ✓ przepisy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ✓ przepisy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ✓ przepisy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ✓ przepisy o zatrudnieniu socjalnym,
- ✓ przepisy o spółdzielniach socjalnych,
- ✓ przepisy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ✓ przepisy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
- ✓ przepisy o postępowaniu administracyjnym,

- ✓ przepisy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- ✓ przepisy o dodatkach mieszkaniowych,
- ✓ przepisy o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ✓ przepisy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy,
- ✓ przepisy o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- ✓ przepisy o systemie oświaty,
- ✓ przepisy - Kodeks cywilny,
- ✓ przepisy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

II. Struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach Gminy Wądroże Wielkie.

II.1. Położenie i powierzchnia Gminy Wądroże Wielkie.

Gmina wiejska Wądroże Wielkie położona jest w województwie dolnośląskim, w powiecie jaworskim w odległości ok. 59 km na zachód od Wrocławia, ok. 14 km od miasta Jawor oraz ok. 21 km od Legnicy. Od północy graniczy z gminami Ruja i Legnickie Pole, od zachodu i południa z Gminą Mściwojów i Gminą Udanin, natomiast od strony wschodniej z Gminą Malczyce oraz Gminą Środa Śląska. W skład gminy wchodzi 18 miejscowości: Bielany, Biernatki, Budziszów Mały, Budziszów Wielki, Gądków, Granowice, Jenków, Kępy, Kosiska, Mierzyce, Pawłowice Wielkie, Postolice, Rąbienice, Skała, Sobolew, Wądroże Małe, Wądroże Wielkie, Wierzchowice. Centralnym ośrodkiem gminy jest miejscowość Wądroże Wielkie, w którym swoją siedzibę mają władze Gminy oraz szereg instytucji obejmujących swym zasięgiem całą gminę. Przez północno-wschodnią część gminy, nieco poniżej jej centrum, przebiega autostrada A-4 należąca do III Korytarza Paneuropejskiego (połączenie w Polsce w ramach sieci TINA). Na linii Berlin – Olszyna – Legnica – Wrocław – Katowice – Kraków – Medyka - Lwów to najkrótsze połączenie drogowe. Atutem wynikającym z położenia jest więc łatwa dostępność dla krajów sąsiadujących z Polską od zachodu i południa (Niemiec i Czech), co w aspekcie turystycznym ma istotne znaczenie. Według danych Urzędu Statystycznego powierzchnia gminy Wądroże Wielkie wynosi 89,2 km², co stanowi 15,3% powierzchni powiatu jaworskiego oraz 0,45% powierzchni województwa dolnośląskiego. Gmina Wądroże Wielkie jest gminą typowo rolniczą. Istnieją tu dobre warunki naturalne dla rolnictwa i uprawy roślin. Blisko 71% jej powierzchni stanowią użytki rolne.

Rysunek 1. Położenie Gminy Wądroże Wielkie w obrębie powiatu jaworskiego.

II.2. Ludność gmin wchodzących w skład Gminy Wądroże Wielkie.

Obszar Gminy Wądroże Wielkie zamieszkiwało, według danych Urzędu Gminy, na dzień 31.12.2022 roku 3 873 osoby, co stanowi ok 7,5% ogółu mieszkańców powiatu jaworskiego. W strukturze mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie nieznacznie przeważają mężczyźni – 1910 tj. 50,8% ogólnej liczby mieszkańców. W tym okresie na terenie Gminy Wądroże Wielkie mieszkało 1 850 kobiet, co stanowiło 49,2% populacji mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie. Najludniejszą miejscowością jest siedziba Gminy – Wądroże Wielkie, Mierzyce oraz Budziszów Wielki. Liczbę ludności w rozbiciu na poszczególne sołectwa przedstawiono w prezentowanej tabeli.

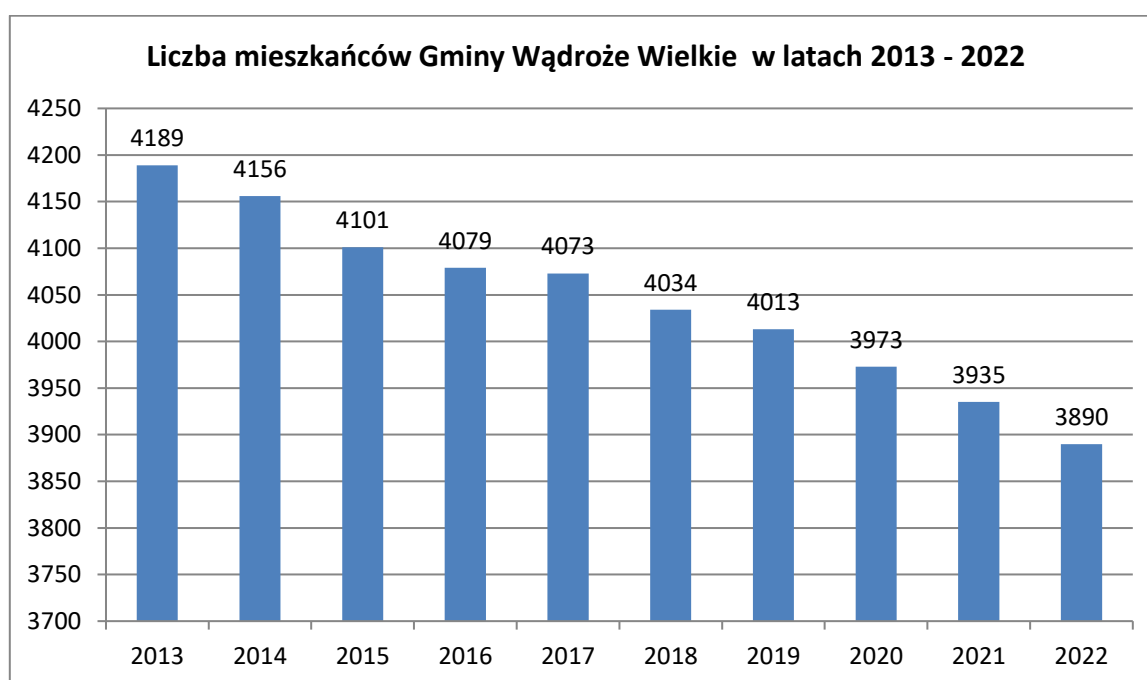
Tabela 1. Liczba ludności Gminy Wądroże Wielkie według miejscowości. Stan na 31.12.2022 r. (opracowanie na podstawie danych UG w Wądrożu Wielkim)

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	[%]
1	Bielany	84	2,16
2	Biernatki	125	3,22
3	Budziszów Mały	146	3,76
4	Budziszów Wielki	590	15,23
5	Gądków	121	3,12

6	Granowice	239	6,17
7	Jenków	165	4,26
8	Kępy	126	3,25
9	Kosiska	143	3,69
10	Mierczyce	603	15,57
11	Pawłowice	133	3,43
12	Postolice	164	4,23
13	Rąbienice	41	1,05
14	Skąła	169	4,36
15	Sobolew	94	2,42
16	Wądroże Małe	196	5,06
17	Wądroże Wielkie	677	17,47
18	Wierzchowice	57	1,47

W Gminie Wądroże Wielkie w ostatnich latach zauważalny jest powolny trend spadkowy w zakresie liczby ludności.

Rysunek 2. Liczba mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie w latach 2013 – 2022 r. (opracowanie własne na podstawie danych UG Wądroże Wielkie)

Struktura wiekowa ludności zamieszkującej gminę Wądroże Wielkie różni się nieznacznie od struktury wiekowej mieszkańców całego powiatu jaworskiego. Struktura mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie z uwzględnieniem grup funkcjonalnych wskazuje na 57% udział osób w wieku produkcyjnym, 20% udział osób w wieku przedprodukcyjnym oraz 23% udział osób w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnik osób w wieku przedprodukcyjnym jest wyższy od średniej dla powiatu jaworskiego, natomiast odsetek osób w wieku poprodukcyjnym jest niższy niż w

powiecie jaworskim. Takie dane oznaczają, że ludność Gminy Wądroże Wielkie jest statystycznie młodsza od mieszkańców powiatu jaworskiego.

Tabela 3. Ludność Gminy Wądroże Wielkie oraz powiatu jaworskiego według kategorii. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

	Gmina Wądroże Wielkie	Powiat jaworski
w wieku przedprodukcyjnym	20%	14%
w wieku produkcyjnym	57%	60%
w wieku poprodukcyjnym	23%	26%

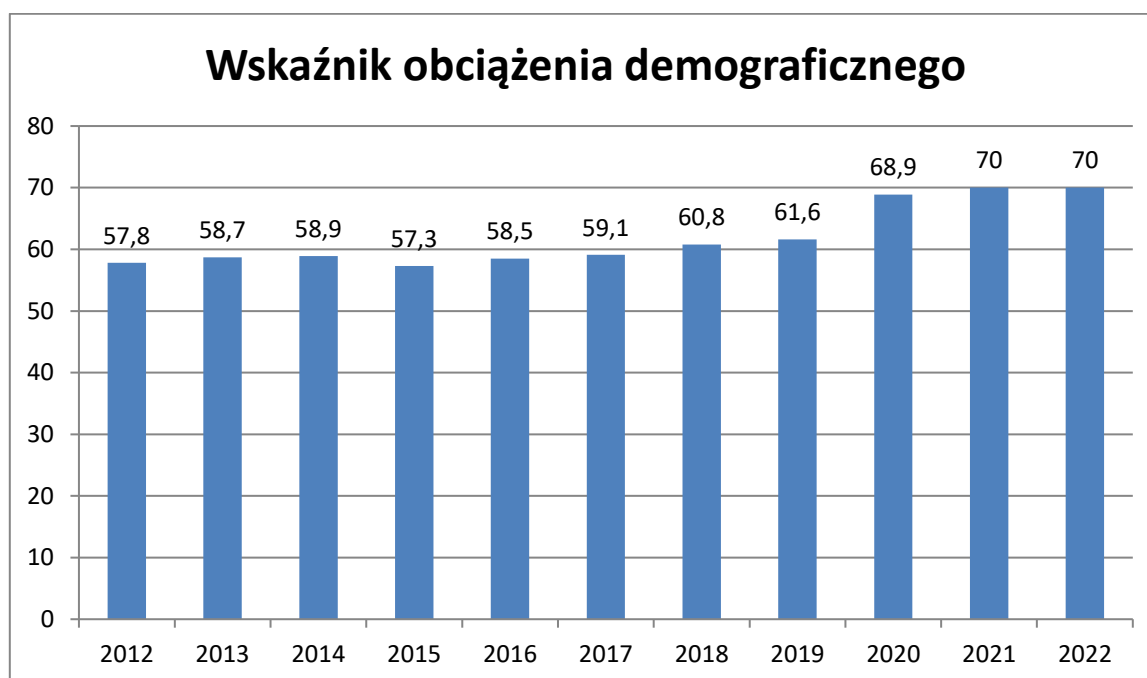
Przyrost naturalny w Gminie Wądroże Wielkie w ostatnich latach jest ujemny – notuje się większą liczbę zgonów niż narodzin. W 2022 roku przyrost naturalny w Gminie Wądroże Wielkie był ujemny i wynosił -47 i jest najmniejszy od 2017 roku.

Tabela 4. Przyrost naturalny w latach 2017 – 2022 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Wądroże wielkie.)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
urodzenia	53	35	41	37	31	20
zgony	58	36	43	56	65	67
	-5	-1	-2	-19	-34	-47

Zmiany w strukturze demograficznej ludności, związane ze starzeniem się społeczeństwa, przyczynią się w przyszłości do coraz większego obciążenia osób w wieku produkcyjnym, które będą musiały utrzymywać powiększającą się stale liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym, w szczególności osób w wieku poprodukcyjnym. Jednym z przydatnych wskaźników demograficznych określających przyszłe tendencje demograficzne jest wskaźnik obciążenia demograficznego, przedstawiający ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Wartość tego wskaźnika pozostaje na zbliżonym poziomie, osiągając w 2022 roku wartość 70 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Zwiększające się obciążenie demograficzne jest związane z malejącym odsetkiem osób młodych oraz wzrastającym odsetkiem osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Warto jednak zauważyć, że wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Wądroże Wielkie jest nieznacznie niższy niż w powiecie jaworskim, który wynosił 73 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Rysunek 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) w Gminie Wądroże Wielkie w latach 2012-2022. (Opracowanie własne na podstawie danych GUS).

W 2022 roku saldo migracji dla Gminy Wądroże Wielkie było dodatnie i wyniosło (+13). W latach 2012- 2021 notowany był ujemny bilans migracji wewnętrznych. Więcej mieszkańców wyprowadzało się niż osiedlało w Gminie Wądroże Wielkie. W tym samym okresie notuje się zrównoważone saldo migracji zagranicznych. W bilansie demograficznym za okres ostatniego 5-lecia obserwujemy tendencję do nieznacznego acz sukcesywnego spadku liczby ludności na poziomie kilku - kilkunastu osób rocznie. Ludność coraz chętniej skłania się ku migracji do większych miast, a głównym czynnikiem jest podłoże ekonomiczne i chęć znalezienia lepiej płatnej pracy. Drugim najczęstszym podłożem migracji jest czynnik edukacyjny, głównie poprzez podejmowanie decyzji o studiowaniu.

Tabela 5. Saldo migracji wewnętrznych w Gminie Wądroże Wielkie w latach 2012 – 2022. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

	saldo migracji wewnętrznych
2012 r.	14
2013 r.	15
2014 r.	-1
2015 r.	-23

2016 r.	5
2017 r.	1
2018 r.	-24
2019 r.	-19
2020 r.	-1
2021 r.	-16
2022 r.	13

Tabela 6. Saldo migracji zagranicznych w Gminie Wądroże Wielkie w latach 2012 – 2022. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

	saldo migracji zagranicznych
2012 r.	1
2013 r.	-1
2014 r.	-1
2015 r.	0
2016 r.	0
2017 r.	0
2018 r.	-3
2019 r.	-1
2020 r.	-2
2021 r.	2
2022 r.	0

III. Diagnoza warunków życia mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie – środowisko, naturalne, środowisko kulturowe, sport i rekreacja, oświata, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne i gospodarka.

III.1. Środowisko naturalne Gminy Wądroże Wielkie.

Gmina Wądroże Wielkie leży w powiecie jaworskim w województwie dolnośląskim na pograniczu dwóch makroregionów Polski Południowo-Zachodniej: Niziny śląsko- łużyckiej oraz Makroregionu Przedgórze Sudeckie. Część południowa obszaru gminy należy do mezoregionu Wzgórz Sudeckich, natomiast część północna zaliczona została do mezoregionu Wysoczyzny średzkiej. Powierzchnia terenu gminy Wądroże Wielkie wznosi się łagodnie z północy ku południowi. Środkowa część gminy to prawie płaska równina rozciągająca się na terenie o rzędnych 150 – 160 m n.p.m. W części południowej gminy występują wyniosłości o

maksymalnych rzędnych wynoszących 228 m n.p.m (Wzgórza Granowickie). Najniższe tereny ok. 140 m n.p.m występują w rejonie Sobolewa w północno-wschodniej części gminy oraz w dolinie Wierzbiaka poniżej Pawłowic Wielkich. Gmina położona jest na terenie, na którym można wyróżnić utwory prekambryjskie i staropaleozoiczne reprezentowane przez łupki oraz granitognejsy. W północnej części gminy utwory te są przykryte utworami trzeciorzędowymi i czwartorzędowymi. Utwory trzeciorzędowe reprezentowane są przez skały magmowe wylewne i utwory osadowe. Czwartorzęd natomiast związany jest ze zlodowaceniem. Utwory najmłodsze są pochodzenia rzeczno-tzn. lessopodobne piaski pylaste i pyły oraz mady i pisaki rzeczne. Gmina Wądroże Wielkie w całości znajduje się na terenie zlewni dwóch lewobrzeżnych dopływów Odry: Kaczawy i Cichej Wody. Cicha Woda jest największym ciekim tego obszaru z dopływami Jania i Czerniec. W części należącej do dorzecza Kaczawy największym ciekim jest Wierzbiak. Rozbudowana sieć bezimiennych dopływów tych cieków wraz z rowami melioracyjnymi, odprowadza wody z całego obszaru gminy. Gleby w gminie Wądroże Wielkie należą do najlepszych w województwie dolnośląskim. W większości wytworzone są na piaskach i żwirach lodowcowych, glinach zwałowych, a w dolinach rzek Wierzbiak i Cicha Woda na piaskach i żwirach rzecznych. Na całym obszarze gminy dominują gleby brunatne właściwe (pas Wądroże Wielkie, Jenków). W rejonach miejscowości Wądroże Wielkie, Mierczyce, Budziszów Wielki rozciąga się zwarty płat czarnych ziem. Gmina Wądroże Wielkie nie należy do bogatych w obszary i obiekty chronione, co nie znaczy, że nie posiada interesujących i wartościowych terenów. Obecnie w gminie znajduje się 5 pomników przyrody.

Na terenie gminy znajdują się zespoły zieleni zabytkowej – parki podworskie, zielen przykościelna i cmentarna oraz trzy parki zabytkowe – w Budziszowie Małym, Mierczycach i Wądrożu Wielkim.

Park w Budziszowie Małym

Park w Budziszowie Małym został założony w XVIII wieku jako ogród gospodarczy, później w połowie XIX został przekształcony w park krajobrazowy. Obecnie park zajmuje 1,82 ha powierzchni, na której została zachowana dawna kompozycja z czytelnym układem polan, alejek parkowych i grup drzew.

Park w Mierczycach

Park w Mierczycach powstał w końcu XVIII w. jako ogród gospodarczy i ozdobny. Na przełomie XIX i XX wieku przebudowano go w stylu bardziej naturalnym i swobodnym. Obecnie park zatracił dawny charakter, pozostały tylko nieliczne stare drzewa oraz dość dobrze zachowana fosa z kamiennymi mostkami.

Park w Wądrożu Wielkim

Park w Wądrożu Wielkim został założony w połowie XVII w. jako ogród gospodarczy. W końcu XIX w. został przekształcony w park naturalistyczny. Park zajmuje powierzchnię 5,64 ha i posiada dobrze zachowany drzewostan.

Gmina Wądroże Wielkie jest gminą rolniczą z czego tj. 87,0% to powierzchnia wszystkich użytków rolnych. Ponad 86 % powierzchni zajmują użytki rolne, z czego 77,3 % to grunty orne. Lasy i tereny leśne zajmują 4,3 % powierzchni gminy. W porównaniu do województwa dolnośląskiego i powiatu jaworskiego w gminie Wądroże Wielkie występuje największy odsetek użytków rolnych i gruntów ornyczych w gospodarstwach rolnych. Dla porównania średnio w powiecie jaworskim użytki rolne zajmują 95,0%, a w województwie dolnośląskim 52,6 %. W gminie najniższy jest natomiast udział powierzchni sadów, łąk i pastwisk oraz lasów i gruntów leśnych. W gospodarstwach rolnych gminy Wądroże Wielkie jest zaledwie 0,8 % powierzchni użytkowanych jako lasy i grunty leśne, gdy w powiecie jaworskim 1,6 % a w województwie dolnośląskim 30,0 %. Taka struktura użytków rolnych podkreśla rolniczy charakter gminy. Na terenie gminy Wądroże Wielkie przeważają gleby dobre i bardzo dobre. W większości są to urodzajne gleby o klasie bonitacyjnej II-IV. Gleby gorszej jakości (V i VI) są rzadkie i występują tylko lokalnie. Daje to duże możliwości i stwarza korzystne warunki do uzyskiwania wysokich efektów w produkcji rolniczej.

III.2. Historia oraz środowisko kulturowe Gminy Wądroże Wielkie.

Teren Gminy Wądroże Wielkie posiada bardzo bogatą historię. Ośrodek kultury łużyckiej - jako jeden z najstarszych na Dolnym Śląsku odkryto w Mierczycach. Na terenie obecnej wsi znajdowała się w okresie halsztackim Osada Obronna. W średniowieczu na jej miejsce powstało grodziszcze. Relikty tych osad są dzisiaj niedostępne. Rejon Wądroża Wielkiego znany jest jako miejsce intensywnej eksploatacji złota w średniowieczu, zwłaszcza

w XIV w. Źródła historyczne podają, że w 1343 r. pracowało tu 15 tys. górników, a roczne wydobycie dochodziło do 150 kg. Eksploatację przerwano po około 30 latach (w 1370 r.) w wyniku zalewania szybów przez wody gruntowe. Wśród zachowanych do dziś zabytków dominują głównie obiekty kultury sakralnej. Do najstarszych należy Kościół pw. Matki Bożej Różańcowej (pierwotnie pw. Św. Piotra i Pawła - datowany już w 1283 r.) w Wądrożu Wielkim. Romański portal w południowej ścianie nawy stał się wzorem dla herbu Gminy Wądroże Wielkie. Srebrne wnętrze portalu w polu tarczy herbu dla godła. Wizerunek orła świadczy o tym, że tereny Gminy Wądroże Wielkie należały do Księstwa średzko - jaworskiego. Barwa pola pod godło (srebro), barwa orła (czerwono - czarne z dzieleniem w „słup” pionowo) dotyczy czasów Bolka II świdnicko - jaworskiego, zwanego „Małym”. Złoty kłos na czerwonym kobiercu na stopniach portalu to podkreślenie rolniczej tradycji i dzisiejszej specjalności gminy. Jako trzymacza do herbu wykorzystano jednorożca (z herbu Nimptsch) znajdującego się na pięknie wykonanej płycie epitafijnej w kościele w Kosiskach. Godne obejrzenia są także takie zabytki jak:

- ✓ Cmentarz przykościelny w Wądrożu Wielkim, "Kamień św. Jadwigi" - zabytek przyrody o walorze regionalnym,
- ✓ Cmentarz parafialny w Biernatkach,
- ✓ Kościół filialny p.w. Dobrego Pasterza, cmentarz przykościelny oraz pałac w Budziszowie Wielkim (pod koniec XII w. Wieś należała do zakonu Kanoników Regularnych we Wrocławiu, co potwierdzają liczne dokumenty kościelne z lat 1193 - 1250 r.),
- ✓ Kościół filialny p.w. Podwyższenia Krzyża Św. w Kępach wzniesiony w średniowieczu,
- ✓ Kościół p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny z początku XIV w. oraz pałac wzniesiony w XVII w. w Mierczycach,
- ✓ Kościół p.w. Św. Marcina z XV w. w Postolicach,
- ✓ Renesansowy dwór w Pawłowicach Wielkich z 1584 r.,
- ✓ Kościół p.w. Serca Pana Jezusa w Granowicach pochodzący z XVI w. oraz cmentarz przykościelny założony w XIV w.,
- ✓ Pałac w Wądrożu Małym z I poł. XVII w.,
- ✓ Kościół p.w. Św. Piotra i Pawła w Kosiskach z XVIII w., cmentarz parafialny założony w XVI w., zachowany mur cmentarny, brama i epitafium z 1551 r.,

- ✓ Zespoły zieleni zabytkowej - parki podworskie - w Wądrożu Wielkim, Mierczycach i Budziszowie Małym.

III.3. Kultura, sport, turystyka i rekreacja w Gminie Wądroże Wielkie.

Działalność kulturalna w gminie prowadzona jest przez Centrum Biblioteczo – Kulturalne w Wądrożu Wielkim oraz jego filię w Budziszowie Wielkim. Centrum Biblioteczo - Kulturalne w Wądrożu Wielkim ma duże znaczenie dla ludności gminy. Prowadzi działalność kulturalną oraz dysponuje księgozbiorem, co przyczynia się do zwiększenia zainteresowania placówką. Również lokalne szkoły prowadzą działalność kulturalną w postaci różnych form pracy z dziećmi i młodzieżą, do których między innymi można zaliczyć: konkursy czytelnicze, recytatorskie zajęcia plastyczne, zajęcia z czytelnikiem dziecięcym, turnieje wiedzy, festiwale piosenki. Każdego roku przeprowadzane są różnego rodzaju formy pracy z dziećmi między innymi (spotkania autorskie, konkursy, zajęcia plastyczne, dyskusje nad wybraną książką).

W Gminie Wądroże Wielkie działają świetlice wiejskie: w Budziszowie Wielkim, Budziszowie Małym, Wądrożu Wielkim, Wądrożu Małym, Biernatkach, Kosiskach, Kępach, Jenkowie, Gądkowie, Granowicach, Mierczycach, Pawłowicach Wielkich, Bielanych, Sobolewie.

Baza sportowa gminy to: boiska sportowe w Granowicach, Budziszowie Wielkim, Kosiskach, Mierczycach, hala sportowa w Budziszowie Wielkim oraz boisko wielofunkcyjne – ORLIK w Wądrożu Wielkim. W gminie Wądroże Wielkie działają: Uczniowski Klub Sportowy „Olimp” w Budziszowie Wielkim, Ludowy Klub Sportowy „Rodło” w Granowicach i Akademia Młodego Piłkarza w Budziszowie Wielkim, których zadaniem jest krzewienie zajęć sportowo-rekreacyjnych wśród mieszkańców poprzez organizowanie różnego rodzaju imprez sportowych. Prawie w każdej miejscowości znajdują się place zabaw i siłownie. Z roku na rok coraz bardziej wyposażone.

Z punktu widzenia turystyki gmina posiada bardzo interesujący potencjał przyrodniczy. Znajdują się tutaj łatwo dostępne odsłonięcia skał podłoża podkenozoicznego, będące przedłużeniem cokołu krystalicznego Sudetów, liczne gatunki roślin i zwierząt, podlegające ścisłej ochronie lub rzadko spotykane. Ponadto znajdują się tu trzy parki zabytkowe, tj. w Budziszowie Małym, Mierczycach i Wądrożu Wielkim, obiekty o charakterze historyczno -

kulturowym takie jak np. Kamień Św. Jadwigi położony w Wądrożu Wielkim, Grodzisko w Mierczycach (pozostałości fortyfikacji) oraz nieczynny kamieniołom bazaltu w Pawłowicach Wielkich. Pozwala to na stworzenie interesujących tras turystycznych, ścieżek dydaktycznych oraz stanowisk geologicznych. Obszar gminy cechuje się także dużymi walorami krajobrazowymi.

Gmina Wądroże Wielkie jest integralną częścią Geoparku „Krainy Wygasłych Wulkanów”. Geopark Kraina Wygasłych Wulkanów obejmuje region Gór i Pogórza Kaczawskiego. Jego całkowita powierzchnia to 1290 km².

III.4. Zasoby mieszkaniowe oraz infrastruktura techniczna Gminy Wądroże Wielkie

➤ Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe Gminy Wądroże Wielkie wynoszą według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2022 roku 1 278 mieszkań. Łączna powierzchnia mieszkań w mieście Wądroże Wielkie wynosi 117 600 m². Przeciętna wielkość mieszkania w Gminie Wądroże Wielkie wynosi 92 m². Gmina Wądroże Wielkie w swoich zasobach posiadała na dzień 31.12.2022 roku 9 mieszkań komunalnych i 1 mieszkanie socjalne.

➤ System komunikacji, gospodarka komunalna oraz infrastruktura techniczna w Gminie Wądroże Wielkie

✓ Układ komunikacyjny

Przez północno-wschodnią część gminy przebiega autostrada A4. Ponadto na terenie gminy znajdują się dwie drogi wojewódzkie. Pozostałą sieć dróg stanowią drogi powiatowe i gminne, które są podstawą systemu komunikacyjnego gminy.

✓ Gospodarka wodno-ściekowa

Gmina jest zwodociągowana w 100%. Korzysta z wodociągu miejskiego m. Legnicy i z systemu wodociągowego gminy Mściwojów, z którego zaopatrywana jest jedna wieś. Skanalizowanych jest 7 z 18 miejscowości. Kanalizację posiadają miejscowości: Mierzyce, Skała, Wądroże Wielkie, Wądroże Małe, Budziszów Wielki, Wierzchowice, Granowice.

Na terenie Gminy Wądroże Wielkie znajduje się dwanaście przepompowni ścieków oraz dwie oczyszczalnie w miejscowości Mierczyce i Budziszów Wielki.

W Gminie funkcjonuje program, z którego mieszkańcy gminy mogą otrzymać dotację na dofinansowanie przydomowych, ekologicznych oczyszczalni ścieków.

✓ **Gospodarka komunalna**

Gospodarka odpadami w Gminie realizowana jest na podstawie znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2023 poz. 1469 ze zm.). Odbiór odpadów od właścicieli posesji na terenie Gminy realizowany jest przez specjalistyczną firmę transportową, wybraną zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych. Odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektroniczny, opony i gruz budowany przyjmowane są w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami Komunalnymi na terenie Gminy Wądroże Wielkie finansowane jest z opłat wnoszonych przez właścicieli nieruchomości, na których powstają odpady, w oparciu o złożone przez nich deklaracje. Nadzór nad realizacją systemu sprawuje Urząd Gminy Wądroże Wielkie.

III.5. Oświata w Gminie Wądroże Wielkie.

Wykształcenie wyższe posiada 16,9% mieszkańców gminy, co stanowi niższy procent w porównaniu ze wskaźnikami dla województwa Dolnośląskiego (26,3%) jak i całej Polski (25,2%). Wykształcenie średnie posiada 32% mieszkańców gminy (średnie zawodowe 21%, średnie ogólnokształcące – 11,2%). Natomiast osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym jest 27,3% populacji.

Wychowanie przedszkolne oraz kształcenie na poziomie szkolnictwa podstawowego w obecnie funkcjonującym systemie edukacyjnym należy do zadań własnych gminy.

Na terenie gminy działają trzy jednostki oświatowe: Szkoła Podstawowa w Budziszowie Wielkim, Szkoła Podstawowa w Wądrożu Wielkim i Gminne Przedszkole.

✓ **Szkoła podstawowa**

Na terenie gminy Wądroże Wielkie funkcjonują dwie szkoły podstawowe. W Wądrożu Wielkim i Budziszowie Wielkim. Liczba dzieci w wieku szkolnym stopniowo się zmniejsza ze względu na niż demograficzny

Szkoły podstawowe wyposażone są w pomoce naukowe i dydaktyczne. Posiadają pracownie komputerowe i językowe, halę sportową, salę gimnastyczną, siłownię, kompleks boisk sportowych oraz bibliotekę szkolną. Uczniowie z terenu całej gminy uczą się języków obcych.

Wychowanie przedszkolne

Na obszarze gminy Wądroże Wielkie funkcjonuje gminne przedszkole, Żłobek oraz Oddział Przedszkolny. Gminne Przedszkole dysponuje 50 miejscami, wyposażone jest w kuchnię, która przygotowuje posiłki dla dzieci.

W kwietniu 2017 roku miało miejsce uroczyste otwarcie pierwszego Gminnego Żłobka "Bajkowa Kraina" w Postolicach. Żłobek posiada doskonale wyposażoną bazę techniczną i pedagogiczną, przeznaczony jest dla dzieci w wieku do lat 3. Dysponuje 24 miejscami. Zapewnia dzieciom podczas ich pobytu w żłobku odpowiednie dla wieku dziecka wyżywienie, zgodne z obowiązującymi normami i zasadami dietetyki.

Oddział Przedszkolny funkcjonuje w Szkole Podstawowej w Budziszowie Wielkim. Do oddziału przedszkolnego może uczęszczać do 25 dzieci w wieku 5 i 6 lat. Dzieci mogą skorzystać z obiadów na stołówce szkolnej oraz z pomocy pedagoga i psychologa.

III.6. Ochrona zdrowia w Gminie Wądroże Wielkie.

W gminie Wądroże Wielkie system opieki zdrowotnej tworzy Ośrodek Zdrowia w Wądrożu Wielkim, z filią w Budziszowie Wielkim. W Wądrożu Wielkim znajduje się jedna apteka. Placówki oferują porady ogólne oraz stomatologiczne. Ośrodek Zdrowia zapewnia również opiekę lekarza radiologa, lekarza specjalisty urologa oraz androloga, zajmującego się profilaktyką oraz zachowawczym i zabiegowym leczeniem zaburzeń układu moczowo-płciowego.

Leczenie specjalistyczne prowadzone jest w szpitalach w Jaworze i w Legnicy. Pogotowie ratunkowe przyjeżdża do mieszkańców gminy ze stacji w Jaworze lub Legnicy. Na obszarze gminy działają także, Gminny Punkt Konsultacyjny dla Uzależnionych i Współuzależnionych oraz Ofiar Przemocy w Rodzinie i Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wądrożu Wielkim, która prowadzi terapie indywidualne i rodzinne w zakresie wszelkich uzależnień oraz profilaktykę.

III.7. Organizacje pozarządowe w Gminie Wądroże Wielkie.

Na terenie Gminy Wądroże Wielkie działa kilkanaście stowarzyszeń, fundacji i organizacji pozarządowych. Organizacje pozarządowe, obok sektora publicznego i prywatnego są trzecim sektorem działającym na rzecz dobra publicznego. Stanowią one bazę dla rozwoju lokalnych społeczności, zrzeszają bowiem najaktywniejszych i najbardziej wrażliwych na sprawy społeczne obywateli danego środowiska. Podejmują cenne działania dla dobra mieszkańców oraz integrują i aktywizują społeczność lokalną. Z tego względu stanowią znakomite uzupełnienie działań podejmowanych przez lokalne samorządy. Współpraca jednostek samorządowych z organizacjami pozarządowymi stwarza szansę na lepsze zorganizowanie wspólnego celu, jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców Gminy. Wciąż jednak brakuje środków na rozwijanie ich działalności.

Na terenie Gminy Wądroże Wielkie zarejestrowane są następujące organizacje pozarządowe:

- ✓ Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i ich rodzin "Patronus" w Mierczycach,
- ✓ Stowarzyszenie Mieszkańców i Przyjaciół wsi Kępy i Kosiska z siedzibą w Kępach,
- ✓ Stowarzyszenie Nasze Wądroże Wielkie z siedzibą w Wądrożu Wielkim,
- ✓ Stowarzyszenie Aktywni dla Mierczyc z siedzibą w Mierczycach,
- ✓ Stowarzyszenie „Nad Cichą Wodą” z siedzibą w Budziszowie Wielkim,
- ✓ Stowarzyszenie „Wspólna Inicjatywa” z siedzibą w Budziszowie Małym,
- ✓ Fundacja "Stacyjka Maltusia" z siedzibą w Mierczycach,
- ✓ Koło Łowieckie "Jedność" Wądroże Wielkie
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna Budziszów Wielki
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna Granowice
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna Mierzyce
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna Wądroże Wielkie
- ✓ Ludowy Klub Sportowy "Rodło" Granowice
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy "Olimp" przy Sz.P. w Budziszowie Wielkim,
- ✓ Stowarzyszenie „Wyrównać Szanse” Akademia Młodego Piłkarza Budziszów Wielki
- ✓ Stowarzyszenie LZS Budziszów Wielki,
- ✓ Stowarzyszenie Miłośnicy Budziszowa Wielkiego „Cichowodzianie” w Budziszowie Wielkim,

- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich w Budziszowie Wielkim,
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich w Kosiskach,
- ✓ Stowarzyszenie Uczestników Kompleksowej Przebudowy wsi Skała,
- ✓ Stowarzyszenie „Wędkarska Kamionka” w Wądrożu Wielkim

III.8. Bezpieczeństwo publiczne w Gminie Wądroże Wielkie.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Gminy czuwają policjanci z Komendy Powiatowej Policji w Jaworze oraz dzielnicowy, który ma przypisany m.in. rejon Gminy Wądroże Wielkie. Zabezpieczenie przeciwpożarowe pozostaje w gestii Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Jaworze, wspomaganej przez cztery funkcjonujące jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie Gminy w: Budziszowie Wielkim, Granowicach, Mierczycach oraz w Wądrożu Wielkim.

III.9. Sytuacja gospodarcza w Gminie Wądroże Wielkie.

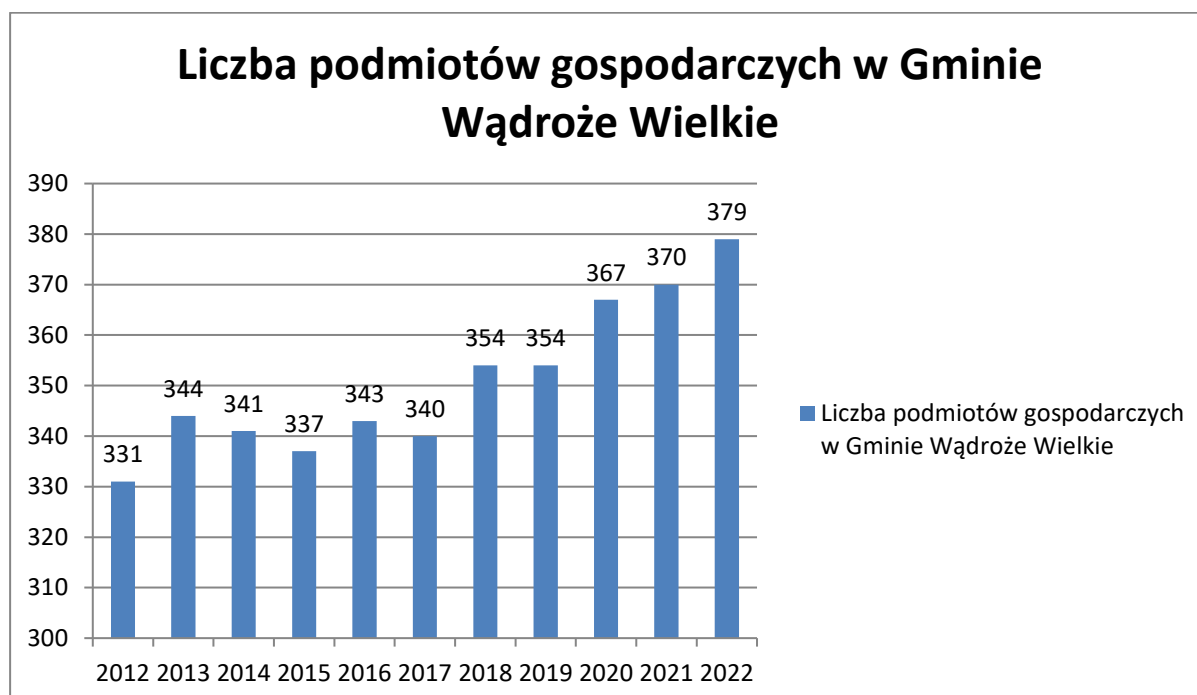
Korzystna lokalizacja gminy względem szlaków komunikacyjnych sprzyja rozwojowi różnych form działalności gospodarczej. Spośród podmiotów działalności gospodarczej największą grupę stanowią zajmujące się rzemiosłem oraz handlem i usługami. Na terenie gminy występują jedynie zakłady przemysłowe branży rolno-spożywczej: młyn w Mierczycach oraz ferma drobiu w Gądkowie i Bielanych. Ponadto działa ponad 160 podmiotów gospodarczych w branży: usługi, handel, budownictwo i kamieniarstwo. Dla rozwoju funkcji przemysłowo-składowej wyznaczono tereny zlokalizowane w takich obrębach wiejskich jak: Wądroże Wielkie, Wądroże Małe, Postolice, Budziszów Wielki, Bielany, Gądków i Jenków. Dla terenów tych opracowany jest Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego.

W 2016 roku została utworzona Podstrefa, w ramach Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST - PARK” w gminie Wądroże Wielkie. Włączone tereny to: Budziszów Wielki (26,58 ha) i Postolice (52,55 ha). Tereny inwestycyjne posiadają bardzo dobrą lokalizację, leżą przy węźle autostradowym Budziszów Wielki - autostrady A4, oraz drodze wojewódzkiej 345 Strzegom – Rawicz. Do zjazdu drogi Ekspresowej S3 jest ok. 15 km. Odległość do większych miast: Legnica ok. 30 km, Wrocław ok. 50 km, Berlin ok. 300 km, Praga ok. 230 km.

Według danych GUS na koniec grudnia 2022 roku, na terenie Gminy Wądroże Wielkie funkcjonowały 379 podmiotów gospodarczych. Na terenie Gminy działało 30 spółek, w tym

16 spółek handlowych oraz 14 spółek cywilnych. Na terenie Gminy działało 311 podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Liczba podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat ulega systematycznemu wzrostowi. W porównaniu do danych z 2012 roku liczba podmiotów zwiększyła się o 48, procentowy wzrost liczby podmiotów wyniósł 14,5%. Przedstawiony wykres ukazuje rozkład liczby przedsiębiorstw na przestrzeni ostatnich lat.

Rysunek 3. Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Wądroże Wielkie w latach 2012 – 2022 (źródło: opracowanie własne, dane GUS)

Opierając się na danych ze spisu REGON na dzień 31.12.2022 roku w ramach sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności widać wyraźnie, iż największy odsetek przedsiębiorstw w Gminie Wądroże Wielkie stanowią firmy działające w branży handel detaliczny i naprawa pojazdów samochodowych – 70 podmiotów. W sekcji transport i gospodarka magazynowa funkcjonuje 49 podmiotów, w sekcji budownictwo – 72 podmioty, natomiast w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 41 podmiotów. Poniższa tabela przedstawia rozkład wszystkich podmiotów gospodarczych według sekcji PKD w Gminie.

Tabela 7. Branże i liczba podmiotów w Gminie Wądroże Wielkie na dzień 30.12.2022r. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Sekcja PKD	Liczba podmiotów
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	70
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	49
Sekcja F – Budownictwo	72
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	41
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	11
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	10
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5
Sekcja P – Edukacja	2
Sekcji B Górnictwo i wydobywanie	2
Sekcja J - Informacja i komunikacja	6

W Gminie Wądroże Wielkie dominują najmniejsze przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników (w tym mikroprzedsiębiorstwa). Na dzień 30.12.2022 roku takich podmiotów odnotowano 372 – 97,7% wszystkich podmiotów gospodarczych. Liczba firm zatrudniających od 10 do 49 pracowników to – 7. W Gminie Wądroże Wielkie nie ma podmiotów gospodarczych zatrudniających powyżej 50 pracowników.

IV. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej.

Poniżej przedstawione zostały najważniejsze problemy społeczne, które występują na terenie Gminy Wądroże Wielkie. Głównym założeniem niniejszej Strategii było przedstawienie

kluczowych problemów związanych ze sferą socjalną społeczności lokalnej Gminy Wądroże Wielkie, a także wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Za istotne problemy społeczne uznano zjawiska powtarzające się, uznane przez społeczeństwo za negatywne, złe, niekorzystne, których nasilenie budzi zaniepokojenie opinii społecznej i może przyczynić się do dezorganizacji społecznej.

IV.1. Ubóstwo

Za ubóstwo uznaje się stan, kiedy jednostce, czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie uznawanych za niezbędne potrzeb. Za potrzeby podstawowe, poza wyżywieniem, uznaje się: ubranie, mieszkanie, ochronę zdrowia, wykształcenie. Ubóstwo jest zjawiskiem niebezpiecznym, ponieważ może powodować trwałe urazy psychiczne i długotrwałe skutki społeczne. Osoby trwale ubogie cechuje poczucie bezradności, bezsilności oraz zepchnięcia na margines. Z powodu podejmowania prac dorywczych i potrzeby oszczędzania, takie osoby nie uczestniczą czynnie w życiu społecznym ani nie korzystają z dóbr kulturowych. Do grup szczególnie zagrożonych ubóstwem można zaliczyć rodziny, w których członkowie utrzymują się z niezarobkowych źródeł, innych niż renta czy emerytura. Utrwalanie się biedy powoduje zmianę stylu życia rodziny oraz przyczynia się do powstania wielu niekorzystnych zjawisk, jak: zaniedbania w opiece i wychowaniu, alkoholizm, przemoc w rodzinie, przestępczość.

W 2022 roku ubóstwo jako powód udzielania pomocy i wsparcia dotyczyło 45 rodzin, Od 2016 roku liczba rodzin, które korzystają ze świadczeń pomocy społecznej systematycznie malała natomiast w 2021 i 2022 roku pozostała na zbliżonym poziomie. W 2016 roku było 80 rodzin, w 2017 r. – 66 rodzin, w 2018 r. – 64, w 2019 r. – 55, 2020 r. – 51, a w 2021 r. – 41 rodziny.

IV.2. Bezrobocie.

Bezrobocie jest ważnym problemem społecznym, który często generuje inne problemy społeczne. Rodziny dotknięte problemem bezrobocia z reguły charakteryzują się brakiem kwalifikacji, a problem ten generuje wiele innych dysfunkcji społecznych. Bezrobocie jest najłatwiejszym do zdiagnozowania problemem, gdyż to z nim najczęściej utożsamiają się sami klienci pomocy społecznej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim. Bezrobocie generuje także inne problemy jak uzależnienia, przemoc czy też bezdomność. Poważnym skutkiem bezrobocia jest także ubożenie rodziny, które często prowadzi do narastania konfliktów i napięć między członkami rodziny oraz przyczynia się do powstawania patologii społecznych. Brak perspektyw zatrudnienia, szczególnie w przypadku bezrobotnych

długoterminowych, powoduje degradację pozycji społecznej tych osób. Długotrwałe bezrobocie często prowadzi do ubóstwa oraz marginalizacji społecznej. Z danych pochodzących z Powiatowego Urzędu Pracy w Jaworze, wynika że na koniec grudnia 2022 zarejestrowanych było 109 osób bezrobotnych mieszkających na terenie Gminy Wądroże Wielkie. Wśród bezrobotnych mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie 64 osób bezrobotnych stanowiły osoby długoterwale bezrobotne, a więc pozostające w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Jaworze przez okres dłuższy niż 12 miesięcy. Bezrobocie w Gminie Wądroże Wielkie oraz w całym powiecie jaworskim jest relatywnie wysokie w porównaniu do danych wojewódzkich oraz ogólnopolskich. Według danych na koniec 2022 roku stopa bezrobocia w powiecie jaworskim wynosiła 10,6%, w tym samym okresie stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim oraz w kraju wynosiła odpowiednio 4,5% oraz 5,2%. Takie dane oznaczają występowanie istotnych trudności w zakresie podaży i popytu na pracę w powiecie jaworskim. Klienci Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim, którzy korzystają z pomocy ze względu na bezrobocie stanowią często grupę pasywną i bierną – najczęściej nie zainteresowana podjęciem zatrudnienia. Należy jednak zaznaczyć, że liczba osób bezrobotnych, a w szczególności osób długoterwale bezrobotnych na terenie Gminy Wądroże Wielkie stopniowo się zmniejsza. W Gminie sukcesywnie zmniejsza się liczba osób bezrobotnych, osób długoterwale bezrobotnych oraz osób bezrobotnych z prawem do zasiłku. Takie informacje potwierdzają także dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim. Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim w 2019 roku bezrobocie jako powód udzielania pomocy i wsparcia dotyczyło 37 rodzin, w 2020 roku – 32, w 2021 roku 24 rodziny natomiast w 2022r. – 22 rodziny. Należy zauważyć, że zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych nie odzwierciedla faktycznego poziomu bezrobocia w Gminie Wądroże Wielkie. Część osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jaworze może podejmować pracę „na czarno” ponieważ, z różnych powodów nie chcą wykazywać swoich dochodów.

IV.3. Niepełnosprawność.

Niepełnosprawność to wszelkie ograniczenia lub wynikające z tych ograniczeń brak zdolności wykonywania jakiejś czynności w sposób lub zakresie, który jest uważany za normalny dla człowieka. Osoba niepełnosprawna to człowiek niemogący samodzielnie, częściowo lub całkowicie zapewnić sobie możliwości normalnego życia indywidualnego lub społecznego wskutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności psychicznych lub

fizycznych. Niepełnosprawność jest problemem społecznym i nie ogranicza się do konkretnej osoby. Mówiąc o niepełnosprawności mamy na względzie relację między zdrowiem człowieka (uwzględniając jego wiek, płeć i wykształcenie), a społeczeństwem i środowiskiem, które go otacza. Prawa osób niepełnosprawnych gwarantowane są w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483). Zapewnia ona prawo do niedyskryminacji stanowiąc, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny (art. 32 pkt 2). Ustawa zasadnicza nakłada też na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej osobom niepełnosprawnym (art. 68), a także obowiązek pomocy tym osobom w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej (art. 69) Prawa osób niepełnosprawnych są też przedmiotem regulacji ONZ w formie deklaracji pod nazwą Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych. Zasady zostały przyjęte podczas 48 sesji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych w dniu 20 grudnia 1993r. (Rezolucja 48/96). Chociaż zasady nie są prawnie wiążące, dokument podkreśla, że mogą stać się międzynarodowym prawem zwyczajowym, gdy zostaną uznane przez większość państw. Szczegółowemu uregulowaniu pomocy dla osób niepełnosprawnych w Polsce służy ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100 ze zm.). Ustawa definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli uzyskały odpowiednie orzeczenie:

1. o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności,
2. o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy – na podstawie odrębnych przepisów lub,
3. o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wprowadziła trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę mającą naruszoną sprawność organizmu niezdolną do podjęcia zatrudnienia lub zdolną do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej, albo w zakładzie aktywizacji zawodowej, wymagającą niezbędnej, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie

ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Ustawa definiuje niezdolność do samodzielnej egzystencji jako naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób, podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się, komunikację i komunikowanie się. Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, zdolną do wykonywania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagającą w celu pełnienia ról społecznych częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu zdolną do wykonywania zatrudnienia, niewymagającą pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych. Ustawa stanowi, że rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań (organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych, społecznych) zmierzających od osiągnięcia, przy współudziale tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej. W powiecie jaworskim nie funkcjonuje Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Wnioski o ustalenie niepełnosprawności rozpatruje Powiatowy Zespół do Spraw orzekania o Niepełnosprawności w Legnicy. Zespół działa na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, wydaje odpowiednio orzeczenia. Polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące ich szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

W Gminie Wądroże Wielkie znajduje się wiele osób niepełnosprawnych, które doświadczają szczególnych barier i dyskryminacji. Osoby te narażone są na większe ryzyko wykluczenia i ogólnie rzecz biorąc mniej uczestniczą w życiu społecznym a przecież mają takie same prawa jak inni członkowie społeczeństwa, a więc powinno się im zapewnić równy dostęp do opieki zdrowotnej, rehabilitacji, edukacji, zatrudnienia i integracji społecznej poprzez dostęp do środków transportu, obiektów budowlanych, informacji i komunikacji oraz udział w życiu publicznym i kulturalnym. Osoby niepełnosprawne z powodu poważnego i ogólnego obniżenia

sprawności wymagają jednocześnie wysokiego poziomu wsparcia. Jakość ich życia w bardzo dużym stopniu zależy od dostępności odpowiednich i należytej jakości usług, odpowiadających potrzebom ich samych jak też ich rodzin. Przede wszystkim, ze względu na fakt, że osoby niepełnosprawne żyją w trudnych warunkach ekonomicznych powinny być objęte ochroną socjalną, która wyraża się w zabezpieczeniu społecznym, opiece i pomocy społecznej oraz usługach społecznych, które przyczyniają się do poprawy jakości ich życia. Osoby dotknięte niepełnosprawnością mają ograniczoną możliwość korzystania z pomocy instytucjonalnej. W zależności od rodzaju i stopnia schorzenia, instytucje udzielają pomocy finansowej bądź poza finansowej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim wypłaca zasiłki stałe dla osób legitymujących się orzeczeniem o co najmniej umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i spełniających kryteria dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. Wypłacono także zasiłki okresowe, zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe specjalne dla rodzin, w których występuje niepełnosprawność lub długotrwała choroba. Osoby niepełnosprawne oraz takie, które nie radzą sobie w codziennym funkcjonowaniu mogą otrzymać pomoc w formie usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze realizowane są w miejscu zamieszkania podopiecznego. W 2023 roku Gmina Wądroże Wielkie realizuje program „Korpusu Wsparcia Seniorów” w ramach którego zostało zakupionych 45 opasek bezpieczeństwa wraz z systemem obsługi. Celem programu jest zwiększenie bezpieczeństwa seniorów poprzez tzw. opiekę na odległość.

W Gminie funkcjonuje Gminne Centrum Biblioteczno - Kulturalne. Organizuje imprezy kulturalne, edukacyjne oraz akcje promujące zdrowy styl życia dla mieszkańców Gminy w tym dla seniorów i osób niepełnosprawnych. W sytuacji, kiedy mieszkaniec nie może samodzielnie dotrzeć na spotkanie Gmina zapewnia dowóz osobom niepełnosprawnym z miejsca zamieszkania.

Niepełnosprawność jest trzecim z najważniejszych powodów kwalifikujących się do skorzystania z pomocy społecznej w Gminie Wądroże Wielkie. W 2019 r. z tytułu niepełnosprawności pomocą objętych zostało w 2019 r. - 40 rodzin, w 2020 roku - 31 rodzin, w 2021 – 33 rodziny natomiast w 2022 roku – 29 rodzin.

IV.4. Przemoc domowa.

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że: jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary, siły są nierówne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy, narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje swoją przewagę i narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności, godności, szacunku itp.) powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie ofiary na poważne szkody. Niekiedy zagraża jej życiu. Przemoc domowa nie dotyczy wyłącznie rodzin ubogich, lub tych rodzin, w których występuje problem alkoholizmu. Problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do zdiagnozowania, co związane jest z brakiem zgłoszeń takich zjawisk. Problem ten także występuje w Gminie Wądroże Wielkie.

Na terenie Gminy Wądroże Wielkie funkcjonuje powołany zarządzeniem Wójta Gminy Wądroże Wielkie - Zespół Interdyscyplinarny. Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów reprezentujących różne służby i instytucje, powołana do realizacji zadań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wądroże Wielkie na lata 2021-2025, opracowanym w oparciu o przepisy *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*. Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest zapewnienie efektywnej współpracy kręgu instytucji i organizacji działający na rzecz zapobiegania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Wądroże Wielkie. Zespół Interdyscyplinarny nie jest komórką organizacyjną Ośrodka. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim zapewnia obsługę organizacyjno - techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania *przemocy domowej* oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu *przemocy domowej* na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie *przemocy domowej* i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających *przemocy domowej* oraz osób stosujących *przemoc domową*;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania *przemocy domowej* oraz ochrony osób doznających *przemocy domowej*;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury "Niebieskie Karty";
- 8) kierowanie osoby stosującej *przemoc domową* do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących *przemoc domową* lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących *przemoc domową*;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą *przemoc domową* wykroczenia,

Wymienione działania prowadzone są w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, o czym szerzej w zakładce Procedura „Niebieskiej Karty”. W indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej Zespół może powołać grupę diagnostyczno – pomocową - zespół specjalistów, którzy bezpośrednio współpracują z rodziną. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi: policjant oraz pracownik socjalny. W skład grupy mogą również wchodzić kuratorzy sądowi oraz inne podmioty i specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadaniem grup diagnostyczno - pomocowych jest:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury "Niebieskie Karty", oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących *przemoc domową*;
- 2) realizacja procedury "Niebieskie Karty" w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury "Niebieskie Karty" pod jej nieobecność;

- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia,
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty";
- 8) zakończenie procedury "Niebieskie Karty";
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury "Niebieskie Karty",
 - b) wszczęcia procedury "Niebieskie Karty";
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury "Niebieskie Karty".

Prace Zespołu Interdyscyplinarnego i grupy diagnostyczno - pomocowej realizowane są w ramach obowiązków służbowych i zawodowych.

IV.5. Osoby starsze.

W chwili obecnej mamy do czynienia z powolnymi, choć nieuniknionymi, przemianami i przeobrażeniami struktury społeczno- demograficznej naszego kraju. Z jednej strony wydłuża się średnia długość życia, poprawia przeciętny stan zdrowia, rozwijają się możliwości medycyny. Z drugiej strony spadają wskaźniki dzietności, zmniejsza się udział pokoleń młodszych - przedprodukcyjnych, a rośnie udział pokoleń starszych - poprodukcyjnych. Obecnie kategoria wiekowa 60+ stanowi 22,6% ogółu ludności Polski. Na opisany powyżej proces starzenia się ludności nakłada się także zjawisko transformacji społeczno-gospodarczej. Na terenie Gminy Wądroże Wielkie według danych na koniec 2022 roku, mieszkało 559 osób w wieku powyżej 60 lat (warto odnotować, że na terenie Gminy

mieszka 328 osób w wieku powyżej 70 lat), odsetek mieszkańców w wieku powyżej 60 lat stanowi 14,4% wszystkich mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie. Zmiany w strukturze demograficznej ludności, związane ze starzeniem się społeczeństwa, przyczynią się w przyszłości do coraz większego obciążenia osób w wieku produkcyjnym, które będą musiały utrzymywać powiększającą się stale liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym, w szczególności osób w wieku poprodukcyjnym. Zwiększające się obciążenie demograficzne jest związane z malejącym odsetkiem osób młodych oraz wzrastającym odsetkiem osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Starzenie się społeczeństwa oraz problemy ludzi starszych są coraz ważniejszym problemem społecznym, który w kolejnych latach będzie przybierał na znaczeniu. W związku ze zmianami demograficznymi i procesem starzenia się społeczeństwa, konieczne będzie podejmowanie skutecznych działań zmierzających do rozwiązania najważniejszych problemów ludzi starszych. Starzenie jest naturalnym procesem rozwojowym i stanowi jeden ze stadiów życiowych człowieka, który nie może być ani cofnięty ani też odwracalny. Starzenie ma ogromne znaczenie w sensie indywidualnym, społecznym i ekonomicznym. Jeszcze niedawno starzenie postrzegane było, jako całkowita utrata zdrowia czy też niedołęstwo. Aktualnie często wysoka aktywność społeczna osób starszych, wskazuje na możliwości w zakresie dalszego kierowania własnym rozwojem. Zmiany postaw społecznych wobec starości przyczyniły się do wytyczenia nowych kierunków polityki społecznej, realizowanej wobec osób starszych. Zwłaszcza w kontekście prognoz demograficznych wskazujących, na stały procentowy wzrost osób w starszym wieku wśród populacji. Efektem tej zmiany jest przeniesienie akcentu ze sprawowania opieki nad tą grupą społeczną, na rzecz dostarczenia im takiej pomocy, która pozwoliłaby utrzymywać jak najdłużej aktywność społeczną. Podstawową ideą tak rozumianej pomocy jest wsparcie społeczne. W związku z powyższym konieczne jest podejmowanie odpowiednich działań ukierunkowanych na tą grupę społeczną. W pomoc osobom starszym, szczególnie tym wymagającym pomocy w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnacyjną włącza się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim. Usługi opiekuńcze oferowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej, wykonywane są w miejscu zamieszkania osób samotnych, które ze względu na wiek lub choroby wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Dla osób niepełnosprawnych i długotrwale chore nie korzystających z usług opiekuńczych, świadczona jest praca socjalna.

Gmina Wądroże Wielkie oraz Centrum Biblioteczo – Kulturalne organizuje wiele imprez kulturalnych, edukacyjnych promujących zdrowy styl życia dla mieszkańców Gminy w tym

dla seniorów i osób niepełnosprawnych. W sytuacji, kiedy mieszkaniec nie może samodzielnie dotrzeć na spotkanie Gmina zapewnia dowóz osobom niepełnosprawnym z miejsca zamieszkania.

IV.6. Uzależnienia.

Ważnym problemem społecznym w Gminie Wądroże Wielkie jest zjawisko uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych. Obecnie spotyka się również inne typy uzależnień, szczególnie wśród dzieci i młodzieży jak: uzależnienie od komputera, gier komputerowych, czy też telefonu komórkowego. Uzależnienia jest to specyficzny stan organizmu człowieka oraz zmian w zachowaniu towarzyszącym zawężaniu się wachlarza umiejętności radzenia sobie w życiu wraz z pojawiającym się przymusem pomimo negatywnych konsekwencji wcześniejszego ulegania przymusowi robienia czegoś lub myślenia o czymś. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uzależnienie to psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem, a substancją chemiczną, (do których należą: alkohol, narkotyki, nikotyna, leki), charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczenia jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących brakowi substancji. Na terenie Gminy Wądroże Wielkie działa Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja inicjuje i monitoruje działania związane z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych. Celem działań jest ograniczanie dostępności alkoholu, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej osobom uzależnionym, podejmowanie działań w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie oraz zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi. Podejmowane działania mają za zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowanie zdrowego stylu życia oraz pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych. Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu. Ponadto, Komisja realizuje określone ustawowo zadania Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a w szczególności: Do kompetencji Komisji należą również zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249.).

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy w szczególności:

1. Opiniowanie wniosków dotyczących wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
2. Prowadzenie kontroli przestrzegania warunków i zasad sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Wądroże Wielkie;
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych;
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. Prowadzenie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny;
6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

W celu realizacji zadań Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych corocznie uchwalany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, w którym określone są cele i zadania mające na celu przeciwdziałać uzależnieniom oraz minimalizować szkody, jakie wynikają z uzależnień.

Wśród różnego rodzaju uzależnień występujących wśród dorosłej ludności zamieszkującej gminę Wądroże Wielkie, najczęstszym problemem jest uzależnienie od alkoholu. Alkoholizm był powodem objęcia wsparciem przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim w 2020 roku - 5 rodzin, w 2021 roku – 5 rodzin, natomiast w 2022 roku - 4 rodziny. Należy tylko wspomnieć, że dane GOPS w Wądrożu Wielkim nie odzwierciedlają w pełni skali tego zjawiska, które jest zdecydowanie większe z uwagi na to, że statystyki dotyczą jedynie klientów GOPS w Wądrożu Wielkim a nie wszystkich osób dotkniętych problemem uzależnienia.

IV.7. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Bezradność wychowawczą i opiekuńczą, rozumieć można, jako poczucie braku sprawczości w sytuacjach wychowawczo – opiekuńczych. O bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych mówimy wówczas, kiedy rodziny nie posiadają wystarczających zasobów osobistych i zasobów systemu rodzinnego, by same mogły poradzić sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Uogólniając rodziny te charakteryzują się niskim poziomem spójności, elastyczności i wytrzymałości w sytuacji kryzysu. Jest to jeden z powodów szukania wsparcia w pomocy społecznej. Część klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, rodziny niezdolne do stworzenia dzieciom podstawowych warunków bytowych i opiekuńczo- wychowawczych. Najpoważniejsze problemy niektórych rodzin wiążą się z sytuacją dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych, czyli takich, które nie zaspokajają w niezbędnym zakresie materialnych, psychicznych i społecznych potrzeb swoich członków. W skrajnych przypadkach niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z innymi problemami, takimi jak:

- ✓ uzależnienia,
- ✓ przemoc domowa,
- ✓ zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych,
- ✓ konflikty z prawem z powodu zachowań buntowniczych, agresji, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, wartości i norm.

W rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo - wychowawcze, rodzicom brakuje wzorców komunikacji i stworzenia poczucia bezpieczeństwa, umiejętności tworzenia odpowiedniego klimatu życia rodzinnego, rozładowania napięć powstałych poza domem, a także obdarzania dzieci uwagą. Trudności opiekuńczo - wychowawcze występujące w rodzinie w stosunku do ogółu korzystających z pomocy społecznej były bardzo często powodem objęcia ich pomocą. Specyfika środowiska klientów GOPS w Wądrożu Wielkim, w którym znaczna część osób kończy edukację na poziomie szkoły podstawowej, borykającego się z problemem długotrwałego bezrobocia i związanymi z tym faktami trudnościami natury materialnej sprawia, że zjawisko bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w tych rodzinach pojawia się dosyć często. W prawidłowym rozwoju organizuje się pomoc instytucjonalną, aby wspomóc dzieci z rodzin problemowych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim wykonuje zadania Gminy, wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023, poz.1426 ze zm.) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2023 roku, poz.289). Zadania realizowane przez GOPS w Wądrożu Wielkim w zakresie wspierania rodziny to między innymi:

- ✓ Opracowywanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
- ✓ Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny
- ✓ Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
- ✓ Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
- ✓ Sporządzenie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie,
- ✓ Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie Gminy.

Realizując powyższe obowiązki, GOPS ściśle współpracuje z innymi instytucjami, w szczególności powiatowymi centrami pomocy rodzinie oraz sądami.

Asystent rodziny

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, mogą otrzymać wsparcie od Gminy w postaci asystenta rodziny. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na Gminy obowiązek udzielania pomocy rodzinom dysfunkcyjnym z dziećmi. Pomoc owa realizowana jest poprzez działania asystenta rodzinnego, który wspiera rodziny w przezwyciężaniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Asystent pomaga rodzicom w wypełnianiu ról społecznych aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do

umieszczania dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się pod pieczęą zastępczą, rolą asystenta jest działanie na rzecz ich jak najszybszego powrotu do rodziny. W przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, pracownik socjalny przeprowadzający wywiad środowiskowy wnioskuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny.

Asystent rodziny pracę prowadzi za zgodą i przy aktywnym udziale rodziny oraz pobudza ją do aktywnego współdziałania. Praca z rodziną powinna być organizowana lub kontynuowana również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Rodziny wspierające

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- ✓ opiece i wychowaniu dziecka;
- ✓ prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- ✓ kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

W Gminie Wądroże Wielkie, w 2022 roku pomocą Asystenta rodziny objęto 6 rodzin.

V. Pomoc społeczna w Gminie Wądroże Wielkie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na

poziomie gmin. Organy te realizując zadania pomocy społecznej współpracują, na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Na terenie Gminy Wądroże Wielkie funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim
Wądroże Wielkie 174

Pomoc społeczna od dnia 1 maja 2004 r. funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2023, poz. 901 ze zm). Zadania z zakresu pomocy społecznej, leżące w kompetencji Gminy realizowane są za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim.

Osoba lub rodzina ubiegająca się o pomoc społeczną może zgłosić się do ośrodka pomocy społecznej w miejscu zamieszkania (ośrodki znajdują się w każdej Gminie). Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy wymagają uprzednio przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Decyzje w sprawach świadczeń pomocy społecznej wydawane są w formie pisemnej. Od każdej decyzji służy prawo odwołania.

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych. Od 2022 r. dochód osoby samotnie gospodarującej nie może przekroczyć 776 zł, natomiast dla osoby w rodzinie – kwoty 600 zł.

Powody pomocy, której udziela ośrodek są następujące:

- ✓ Ubóstwo.
- ✓ Sieroctwo.
- ✓ Bezdomność.
- ✓ Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.
- ✓ Bezrobocie.
- ✓ Niepełnosprawność.
- ✓ Ciężka lub długotrwała choroba.

- ✓ Przemoc w rodzinie.
- ✓ Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych.
- ✓ Alkoholizm.
- ✓ Narkomania.
- ✓ Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.
- ✓ Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze.
- ✓ Klęska żywiołowa.
- ✓ Klęska ekologiczna.
- ✓ Trudności w integracji uchodźców.
- ✓ Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa.

Formy pomocy o którą mogą ubiegać się wnioskujące osoby są następujące:

- ✓ Zasiłek stały, który przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub inwalidztwa.
- ✓ Zasiłek okresowy
- ✓ Opłacanie składek zdrowotnych.
- ✓ Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.
- ✓ Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób starszych, samotnych i chorych w miejscu zamieszkania.
- ✓ Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy.
- ✓ Zapewnienie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania.
- ✓ Posiłki dla dzieci i młodzieży w okresie nauki w szkole.
- ✓ Sprawienie pogrzebu.
- ✓ Pobyt i usługi w domu pomocy społecznej.
- ✓ praca socjalna
- ✓ schronienie,
- ✓ mieszkanie chronione

V.1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w Gminie Wądroże Wielkie. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej.

Dokonując szczegółowej analizy problemów osób korzystających z pomocy społecznej obserwujemy różnorodność potrzeb społecznych dotyczących kwestii zatrudnienia, problemów zdrowotnych czy procesu starzenia się społeczeństwa, które korelują z poziomem życia mieszkańców. Dominującymi problemami społecznymi w Gminie Wądroże są: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezdomność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W obliczu starzenia się społeczeństwa i wydłużania długości życia, coraz więcej osób wymaga pomocy w formie umieszczenia w domach pomocy społecznej. Ważne jest zapewnienie odpowiedniej opieki osobom niepełnosprawnym i starszym, zarówno samotnym jak i pozbawionym opieki ze strony rodziny. W związku ze zwiększającą się liczbą rodzin wieloproblemowych rośnie zapotrzebowanie na świadczenia w formie poradnictwa specjalistycznego i asystenta rodziny. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej pozostają takie same, warto jednak zauważyć, że w okresie ostatnich lat zdecydowanie zmniejszyło się nasilenie niemal każdego z problemów społecznych kwalifikujących się do uzyskania pomocy przez GOPS w Wądrożu Wielkim.

Tabela 8. Liczba osób w poszczególnych latach korzystających ze świadczeń niepieniężnych i pieniężnych (opracowanie na podstawie danych GOPS Wądroże Wielkie)

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
świadczenia niepieniężne	46	45	38	22	17	17
świadczenia pieniężne	64	67	56	57	47	51

Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej wymaga oprócz spełnienia kryterium dochodowego, wystąpienia innych przesłanek. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej podają jeszcze inne powody wystąpienia z wnioskiem o pomoc. Poniższa tabela zawiera zestawienie przyczyn udzielania pomocy społecznej w latach 2019 - 2022 ustalone na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.

Tabela 9. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej w latach 2019 – 2022. Liczba rodzin. (opracowanie na podstawie danych GOPS Wądroże Wielkie)

	2019	2020	2021	2022
Ubóstwo	55	51	41	45
Długotrwała lub ciężka choroba	26	20	14	16
Bezrobocie	37	32	24	22
Niepełnosprawność	40	31	33	29
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych	1	1	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	5	5	7
Alkoholizm	7	5	5	4
Bezdomność	2	2	2	1

V.2. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez GOPS w Wądrożu Wielkim.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim realizując ustawowe zadania własne Gminy, przyznaje i wypłaca zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, specjalne zasiłki celowe. Do jego zadań własnych należą także: usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, zasiłki z tytułu zdarzenia losowego, dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach, sprawianie pogrzebów, kierowanie do Domów Pomocy Społecznej, dodatki mieszkaniowe, składki na ubezpieczenia zdrowotne, stypendia dla uczniów o charakterze socjalnym. W 2022 roku pomocą społeczną w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych objęto w Gminie Wądroże Wielkie 83 osoby. Świadczenia pieniężne otrzymało 54 osoby, natomiast świadczenia niepieniężne 29 osób. W tym okresie pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim przeprowadzili 75 wywiadów środowiskowych. W 2022 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim przyznał i wypłacił zasiłki okresowe 20 osobom, a kwota świadczeń w tym zakresie wyniosła 34 246 zł. Zadaniem własnym Gminy jest także wypłacanie zasiłków celowych, w tym zasiłków celowych specjalnych. W 2022 roku wypłacono zasiłki celowe dla 33 osób. W ramach zadań zleconych Gminie w 2022 roku wypłacono zasiłki stałe dla 23 osób – kwota świadczeń wyniosła 149 862 zł. W 2022 roku wydano 361 decyzji administracyjnych w tym: na świadczenia z pomocy społecznej - 194, na świadczenia rodzinne - 151, na fundusz alimentacyjny 13 i stypendia socjalne 2 i dodatki mieszkaniowe 1. Ponadto w ramach zadań własnych objęto pracą socjalną 60 rodzin, skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Pracownicy socjalni przeprowadzali wywiady środowiskowe dla potrzeb innych instytucji, np. innych jednostek pomocy społecznej i instytucji w miarę występujących potrzeb. Pracownicy ośrodka kierowali osoby nadużywające alkohol do Gminnej Komisji

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pozostałe zadania ośrodka to min.: sporządzanie obowiązującej sprawozdawczości w Centralnej Aplikacji Statystycznej miesięcznej, kwartalnej, półrocznej i rocznej, dla różnych instytucji (Urząd Gminy, ZUS, Urząd Skarbowy, Dolnośląski Urząd Wojewódzki, Dolnośląski Urząd Marszałkowski, prowadzenie korespondencji z różnymi instytucjami, m. inn. z policją, służbą zdrowia, PCPR, Powiatowym Zespołem d/s orzekania o stopniu niepełnosprawności, KRUS, ZUS, DPS oraz z Kuratorium Oświatowym we Wrocławiu.

Praca socjalna.

Bardzo ważne i istotne miejsce w ustawie o pomocy społecznej odgrywa praca socjalna. Praca socjalna to działalność profesjonalna. To zespół powiązanych ze sobą i umiejętnie zaplanowanych działań prowadzonych przez wykształconych pracowników socjalnych we współpracy z osobą wspieraną. To mechanizm polityki społecznej służący rozwiązywaniu problemów społecznych, zapobieganiu ich natężeniu oraz aktywizowaniu jednostek i grup do samopomocy. To działalność profesjonalna polegająca na udzielaniu pomocy jednostkom, grupom lub społecznościom we wzbogacaniu lub odbudowywaniu ich zdolności społecznego funkcjonowania oraz na tworzeniu sprzyjających warunków społecznych. Celem pracy socjalnej jest pomoc w nauczaniu się samodzielności. Pracownicy socjalni realizują swoje zadania w ośrodkach pomocy społecznej, domach pomocy społecznej, organizacjach pozarządowych i różnorodnych placówkach świadczących pomoc społeczną. Praca socjalna spełnia szereg istotnych funkcji:

- ✓ ratowniczą - jest mechanizmem ratującym jednostki i rodziny w sytuacjach kryzysowych,
- ✓ wspierającą - w edukowaniu do samodzielności w rozwiązywaniu własnych problemów,
- ✓ profilaktyczną - w zakresie zapobiegania wykluczeniu społecznemu,
- ✓ partycypacyjną - budującą lokalne powiązania, koalicje na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, angażującą środowiska do współdziałania.

Pracownik socjalny przeprowadzający wywiad środowiskowy już przy pierwszej wizycie analizuje wraz z klientem jego sytuację, zastanawia się nad możliwościami rozwiązywania problemów, udziela porad, ukierunkowuje klienta na możliwości załatwiania jego spraw życiowych, motywuje do zmiany zachowań, które pomogłyby mu w dalszym życiu. Pracownik

socjalny podejmuje szereg działań w ramach pracy socjalnej na rzecz zapewnienia godziwych warunków mieszkaniowych, poprawy stanu zdrowia klienta, zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym, poprawy funkcjonowania rodziny, poprawy funkcjonowania osób zaburzonych psychicznie, poprawy funkcjonowania osób i rodzin z problemem alkoholowym, na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia, na rzecz zapewnienia /uzyskania niezbędnych środków materialnych. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim polega w szczególności na:

- ✓ zapewnianiu uzyskiwania niezbędnych środków finansowych,
- ✓ zapewnianiu godziwych warunków mieszkaniowych,
- ✓ rozwiązywaniu problemu bezrobocia,
- ✓ poprawie stanu zdrowia klienta,
- ✓ zapewnianiu opieki osobom starszym i niepełnosprawnym,
- ✓ wskazywaniu uprawnień osób niepełnosprawnych,
- ✓ wspieraniu i pomaganiu we właściwym rozwoju psychospołecznym dzieci i młodzieży,
- ✓ poprawianiu funkcjonowania rodziny,
- ✓ poprawianiu funkcjonowania osób zaburzonych psychicznie,
- ✓ poprawianiu funkcjonowania osób i rodzin z problemem alkoholowym.

W 2022 roku pracą socjalną objętych zostało 60 rodzin (140 osoby w rodzinach). Praca socjalna była świadczona m. in. w zakresie pomocy w wypełnianiu wniosków do różnych instytucji, informowaniu o różnych uprawnieniach oraz pomoc w ustaleniu niepełnosprawności, pomoc socjalna świadczona była również z uwagi na występującą w rodzinie przemoc. Pracownicy GOPS w Wądroże Wielkie podejmują współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami w ramach pracy socjalnej prowadzonej z osobą/rodziną

Program „Posiłek w szkole i domu”

W roku 2022 Ośrodek realizował program rządowy „Posiłek w szkole i domu”, którego celem jest m. in. wsparcie gmin w wypełnieniu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim

poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich.

Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 200% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy:

- 1) dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- 2) uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej – w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W 2022 roku programem dożywiania zostało objętych 96 osób na kwotę 37 996 zł.

Usługi opiekuńcze.

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania przyznawane były osobie samotnej lub osobie w rodzinie, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagała pomocy innych osób, a była jej pozbawiona. Usługi opiekuńcze świadczone były w zakresie:

- 1) pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych,
- 2) opieki higienicznej,
- 3) zapewnienia kontaktu z otoczeniem.

W 2022 roku pomocą w formie usług opiekuńczych objęto 6 osób, a kwota świadczeń wyniosła 33 168 zł.

V.3. Realizacja świadczeń rodzinnych, zasiłków oraz świadczeń pielęgnacyjnych przez GOPS w Wądrożu Wielkim.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim w 2022 roku realizował zadania zlecone ze środków budżetu państwa w zakresie:

- świadczeń rodzinnych w oparciu o ustawę z dnia 28 listopada 2003 roku (Dz.U z 2023 r. poz. 390 ze zm.)

Świadczenia rodzinne dzielą się na dwie grupy:

- ✓ zasiłki rodzinne z dodatkami, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka ;
 - ✓ świadczenia opiekuńcze : zasiłki pielęgnacyjne , świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy.
- świadczeń z funduszu alimentacyjnego w oparciu o ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993),

Świadczenia rodzinne.

System świadczeń rodzinnych jest systemem poza ubezpieczeniowym, zorganizowanym na zasadzie zaopatrzeniowej, finansowanym z budżetu państwa. W Gminie Wądroże Wielkie realizacją świadczeń rodzinnych zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ustawa o świadczeniach rodzinnych określa następujące rodzaje świadczeń:

- ✓ zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- ✓ świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna,
- ✓ jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych są udzielane na okresy zasiłkowe, które trwają od 1 listopada danego roku do 31 października roku następnego. Obok posiadania dziecka na utrzymaniu, głównym kryterium uprawniającym do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego jest spełnienie kryterium dochodowego, które wynosi 674,00 zł na osobę w rodzinie lub 764,00 zł, jeśli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne. Dochód rodziny ustalany jest na podstawie dochodu z roku kalendarzowego poprzedzającego okres zasiłkowy z uwzględnieniem dochodu uzyskanego i dochodu utraconego. W przypadku uzyskania przez członka rodziny dochodu w roku, z którego dochody stanowią podstawę do ustalenia prawa do zasiłków rodzinnych oraz dodatków do zasiłków rodzinnych, uzyskany dochód dzielony jest przez liczbę miesięcy, w których został osiągnięty, o ile dana osoba otrzymuje go w dniu ustalania prawa do świadczeń rodzinnych. Jeśli natomiast został uzyskany

po roku, z którego dochody stanowią podstawę do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych, dochód członka rodziny powiększa się o kwotę uzyskanego dochodu z miesiąca następującego po miesiącu, w którym został on osiągnięty. W przypadku utraty dochodu przez członka rodziny w roku, z którego dochody stanowią podstawę do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych lub po tym roku, ustalając dochód rodziny, nie uwzględnia się dochodu utraconego. Zasiłek rodzinny przyznawany jest w zależności od wieku dziecka pozostającego na utrzymaniu osoby uprawnionej i wynosi:

- ✓ 95 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- ✓ 124 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia,
- ✓ 135 zł na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Na obsługę świadczeń rodzinnych wydano 3% od wypłaconych świadczeń to jest kwotę 35.653 zł oraz 83.605 zł. środków własnych na wynagrodzenia wraz z pochodnymi pracownika obsługującego świadczenia rodzinne oraz koszty licencji programu komputerowego, zakupy bieżące, usługi bankowe informatyczne

Fundusz alimentacyjny.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia, albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub w szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności bez względu na wiek. Świadczenia z funduszu przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 1206,00 zł. Okres świadczeniowy w funduszu alimentacyjnym każdego roku trwa od dnia 1 października do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego. Zgodnie z art. 27 ust. 1 i ust. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami za opóźnienie. W 2022 roku w ramach funduszu alimentacyjnego przyznano i wypłacono 265 świadczeń na kwotę 114 995 zł.

V.4. Ramy finansowe działalności GOPS Wądroże Wielkie.

Z analizy wydatków za 2022 roku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim wynika, iż największą część wydatków budżetu stanowią wydatki na świadczenia rodzinne a następnie wydatki wynikające z udzielanych świadczeń i koszt pobytu naszych mieszkańców w domach pomocy społecznej.

➤ Zadania zlecone:

- ✓ Rozdział 85513 par. 4130 składki na ubezpieczenie zdrowotne od świadczeń pielęgnacyjnych i specjalnych zasiłków opiekuńczych – 20 304 zł
- ✓ Rozdział 85219 paragraf 3110 wypłacanie wynagrodzeń dla opiekunów prawnych osób ubezwłasnowolnionych złożone zostało zapotrzebowanie dla 10 osób - 44 820 zł
- ✓ Rozdział 85502 świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, świadczenie rodzicielskie, 1 162 499 zł

➤ Dotacje celowe do zadań własnych budżetu państwa:

- ✓ Rozdział 85213 składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłków stałych: 13 472 zł
- ✓ Rozdział 85214 zasiłki i pomoc w naturze, zasiłki okresowe: 34 246 zł
- ✓ Rozdział 85216 zasiłki stałe: 149 686 zł
- ✓ Rozdział 85219 utrzymanie ośrodka: 112 566 zł
- ✓ Rozdział 85230 pomoc w zakresie dożywiania: 23 937 zł
- ✓ Rozdział 85228 usługi opiekuńcze Rodzinny Dom Pomocy – 12 095 zł

➤ Wydatki w zakresie zadań własnych:

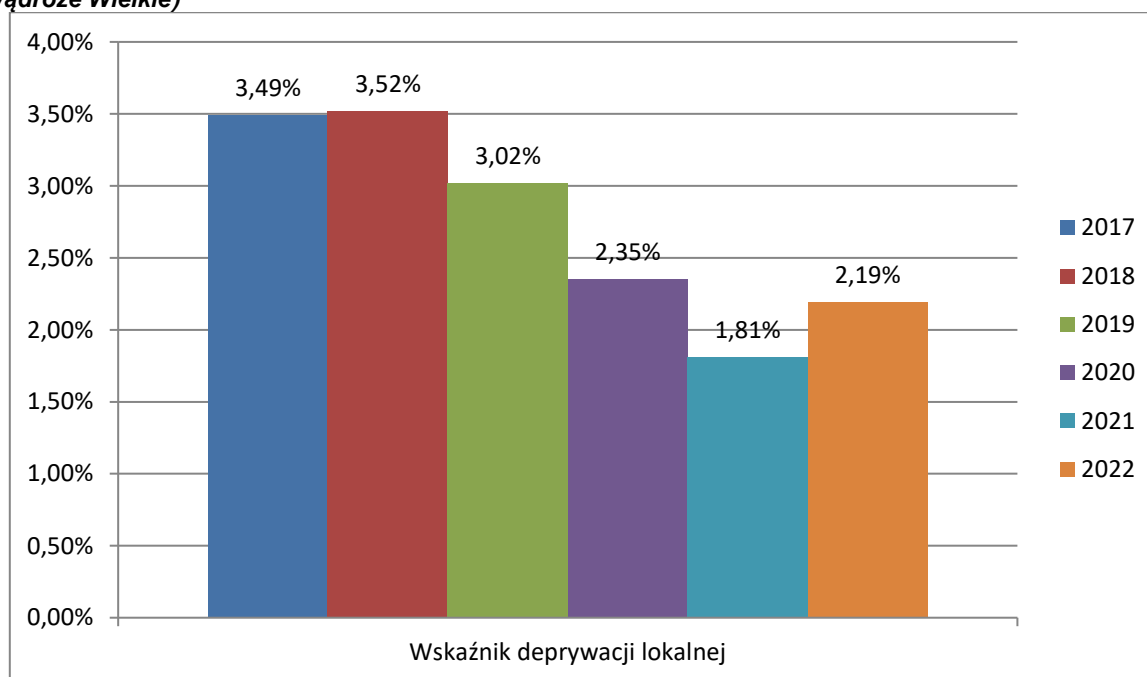
- ✓ Rozdział 85202 domy pomocy społeczne: 267 227 zł
- ✓ Rozdział 85205 przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zakup materiałów biurowych na potrzeby Zespołu interdyscyplinarnego: 500 zł
- ✓ Rozdział 85214 zasiłki i pomoc w naturze: zakup opału, leków, leczenia żywności, odzieży, obuwia, zakup podręczników i szkolnych i innych: 22 650 zł
- ✓ Rozdział 85215 dodatki mieszkaniowe: 2 122 zł
- ✓ Rozdział 85219 utrzymanie ośrodka środki własne wynagrodzenia pracowników, zatrudnienie opiekunek na umowę zlecenie, składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, fundusz pracy, zakup materiałów i usług, ubezpieczenie i konserwacja sprzętu oraz fundusz socjalny: 498 107 zł

- ✓ Rozdział 85230 pomoc w zakresie dożywiania: 14 058 zł
- ✓ Rozdział 85295 pozostała działalność - prace społecznie użyteczne: 13 100 zł
- ✓ Rozdział 85415 stypendia szkolne: 1683 zł
- ✓ Rozdział 85508 dopłacanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych: 50 367 zł

V.5. Wskaźnik deprivacji lokalnej w Gminie Wądroże Wielkie.

W Gminie Wądroże Wielkie wskaźnik deprivacji lokalnej jest co raz niższy. Oznacza to, że corocznie maleje liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na ogólną liczbę mieszkańców gminy. Skala i natężenie problemów społecznych występujących w Gminie Wądroże Wielkie jest przeciętna w porównaniu do innych regionów.

Rysunek 4. Wskaźnik deprivacji lokalnej w latach 2017 – 2022. (opracowanie na podstawie danych GOPS Wądroże Wielkie)

VI. Analiza SWOT problemów społecznych Gminy Wądroże Wielkie.

Analiza SWOT jest użyteczną i coraz powszechniej stosowaną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych w pracach nad strategią. Opracowanie analizy SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Stanowi punkt wyjściowy dla określenia celów strategicznych oraz projektów socjalnych. Przedstawione poniżej czynniki obejmują mocne

i słabe strony, a także szanse i zagrożenia. W analizie odnoszono się do kwestii społecznych w Gminie Wądroże Wielkie.

Tabela 10. Analiza SWOT problemów społecznych Gminy Wądroże Wielkie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Położenie na szlaku turystycznym, wynikające z przebiegającej przez teren gminy autostrady A4 na trasie Wrocław - Legnica - Olszyna. ✓ Rezerwy terenów pod inwestycje przemysłowe i infrastrukturę techniczną. ✓ Potencjalne zasoby i możliwości eksploatacji złóż surowców naturalnych, a zwłaszcza surowców skalnych /łupki szarogłazowy/ i kruszywa naturalnego /piaski i żwiry/. ✓ Rozwijająca się komunikacja publiczna ✓ Atrakcyjność środowiska naturalnego i walory przyrodnicze. ✓ Dobrze wyposażone placówki oświatowe. ✓ Oferta kulturalna Centrum Bibliotecznego – Kulturalnego w Wądrożu Wielkim ✓ Funkcjonowanie Podstawowej Opieki Zdrowotnej. ✓ Wykwalifikowana kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim. ✓ Znajomość środowiska lokalnego przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Infrastruktura drogowa i około drogowa. ✓ Brak ścieżek rowerowych. ✓ Ograniczony rynek pracy. ✓ Bezrobocie długookresowe, w szczególności wśród kobiet i młodzieży, ✓ Niewielka liczba dużych pracodawców. ✓ Migracje młodych i wykształconych osób poza teren Gminy. ✓ Niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i socjalnych ✓ Utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej. ✓ Występowanie wśród mieszkańców uzależnień. ✓ Zbyt niska aktywność mieszkańców wsi uniemożliwiająca realizację wszystkich programów. ✓ Niewystarczająco dobrze rozwinięta infrastruktura (społeczna, techniczna - sieciowa) na obszarach wiejskich. ✓ Mała różnorodność infrastruktury i oferty usług sportowo rekreacyjnych. ✓ Nie w pełni dobrze zagospodarowana przestrzeń publiczna dla celów integracji społecznej.

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Świadczenia i programy realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim. ✓ Aktywne organizacje pozarządowe, które biorą udział w życiu społecznym i gospodarczym gminy. ✓ Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mała liczba miejsc publicznych sprzyjających integracji mieszkańców gminy. ✓ Niski poziom aktywności gospodarczej. ✓ Niskie nakłady finansowe na pomoc społeczną,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozwój funkcji przemysłowo – składowej gminy Wądroże Wielkie. ✓ Tworzenie warunków do odtworzenia systemu obsługi rolnictwa: punkty skupu produktów rolnych, punkty sprzedaży artykułów i środków do produkcji rolnej. ✓ Tworzenie warunków rozwoju alternatywnych źródeł dochodu. ✓ Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji nie związanych ze środowiskiem przyrodniczym usługi, przemysł, rzemiosło). ✓ Prężnie działające władze lokalne w gminie. ✓ Realizacja inwestycji w gminie. ✓ Napływ zewnętrznego kapitału – nowe inwestycje gospodarcze. ✓ Współpraca w ramach partnerstw międzygminnych. ✓ Postępująca integracja mieszkańców. ✓ Rozwój oddolnych inicjatyw społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ograniczone środki na finansowanie rozwoju społeczno-ekonomicznego. ✓ Postępujące starzenie się społeczeństwa, choroby cywilizacyjne. ✓ Emigracja zarobkowa i migracja na inne tereny oraz niekorzystne zmiany demograficzne – starzenie się społeczeństwa. ✓ Zmiany modelu życia – rozbijanie więzi rodzinnych i społecznych. ✓ Postępujący problem uzależnień, w tym szczególnie uzależnień wśród młodzieży. ✓ Trudność w diagnozowaniu problemu uzależnień wśród młodzieży. ✓ Niedostateczna oferta spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież. ✓ Ograniczanie wysokości środków finansowych przeznaczonych z budżetu centralnego na pomoc społeczną. ✓ Konieczność obsługi dodatkowych zadań przez GOPS bez zwiększenia zatrudnienia. ✓ Niewystarczające subwencje oświatowe przyznawane Gminie.

<ul style="list-style-type: none">✓ Współpraca pomiędzy instytucjami i organizacjami w sprawach dotyczących pomocy społecznej.✓ Aktywizacja gospodarcza gminy z udziałem funduszy strukturalnych.✓ Pozyskanie nowych inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.✓ Rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym.✓ Tworzenie i wdrażanie specjalnych programów pomocowych.✓ Tworzenie stowarzyszeń, fundacji i organizacji pozarządowych.✓ Rozwój infrastruktury drogowej.✓ Systemowe rozwiązania z zakresu polityki społecznej.✓ Wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie problemów społecznych i zaangażowanie w ich rozwiązywanie.✓ Realizacja nowych programów aktywizacji obszarów wiejskich.✓ Sprzyjająca polityka regionalna nastawiona na rozwój obszarów wiejskich.✓ Zachowanie walorów środowiska naturalnego.	<ul style="list-style-type: none">✓ Niewystarczająca ilość środków gminy na współfinansowanie projektów inwestycyjnych, na które starają się uzyskać dofinansowanie ze środków pomocowych unii europejskiej.✓ Słaba polityka państwa w zakresie wsparcia samorządów w realizację powierzonych zadań.
--	---

VII. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie na lata 2023 – 2028.

STRATEGIA nazywamy zaplanowany i często realizowany w praktyce sposób osiągnięcia jakiegoś wyznaczonego celu.

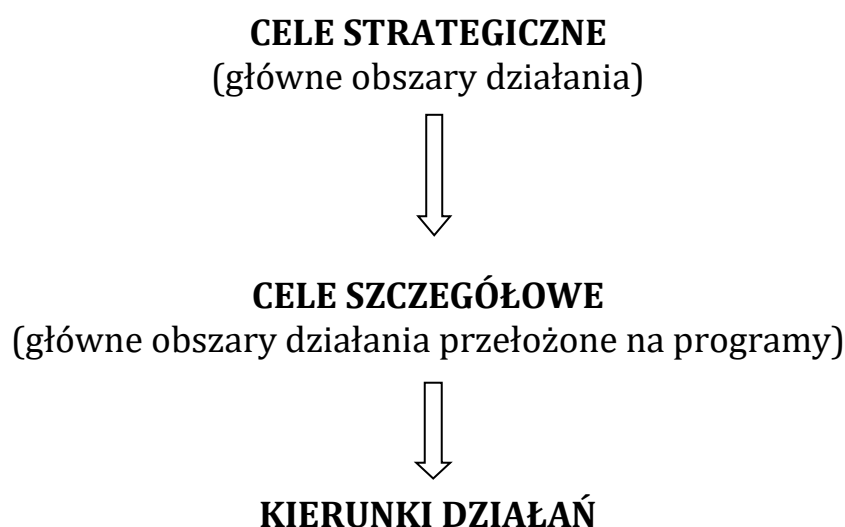
Celem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wądroże Wielkie jest wytyczenie priorytetowych rozwiązań w zakresie przewyciężenia określonych problemów społecznych. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych zastanych wynikających ze specyfiki Gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w Gminie. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2023 – 2028 co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań wspierających osoby i rodziny w procesie odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Przedstawionych w Strategii propozycji cząstkowych działań możliwych do zrealizowania w ramach poszczególnych celów głównych nie należy traktować, jako rejestru zadań do wykonania. Mają one znaczenie inspiracji i wskazań, w jakim kierunku powinno być planowanie operacyjne przy realizacji celów strategicznych. Z tego względu propozycje programów są przedstawione skrótowo, w sposób szkicowy, jako zarys programów, które należy dopiero rozwinąć i nadać formę projektu.

Do wyznaczenia celów strategicznych (głównych obszarów działania), które stanowią najważniejsze problemy społeczne w Gminie Wądroże Wielkie wymagające interwencji wykorzystano wiele źródeł. Podstawę do wypracowania celów strategicznych, celów szczegółowych oraz kierunków działań stanowiły zarówno dane statystyczne, między innymi informacje o korzystających z pomocy i wsparcia w Gminie Wądroże Wielkie oraz informacje od pracowników jednostek, które będą w późniejszych etapach realizowali przyjętą strategię oraz osób mających na co dzień kontakt z potencjalnymi beneficjentami. Wyłonione zagadnienia zostały pogrupowane w obszary problemowe i oszacowane pod względem natężenia ich występowania i znaczenia dla sytuacji społecznej w Gminie.

Na podstawie powyższej metodologii tworzenia części programowej *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie na lata 2023 – 2028* przyjęte zostały obszary priorytetowe dla realizowania polityki społecznej w Gminie. Priorytetowymi działaniami w sferze przeciwdziałania problemom społecznym na terenie Gminy powinny być: wspieranie

rodzin, przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom, bezrobociu, ubóstwu i wykluczeniu społecznemu oraz niepełnosprawność i osoby starsze. Ujęcie w Strategii instytucji publicznych i organizacji pozarządowych, jako realizatorów poszczególnych zadań określonych w celach strategicznych nie wymagało przeprowadzenia konsultacji. Realizacja zadań została określona w regulaminach i Statutach poszczególnych jednostek.

Plan wdrażania Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Wądroże Wielkie prezentuje się następująco:

Wdrażanie *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie na lata 2023 - 2028* opierać będzie na realizacji trzech celach strategicznych:

1. CEL STRATEGICZNY

Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa w Gminie Wądroże Wielkie.

2. CEL STRATEGICZNY

Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie.

3. CEL STRATEGICZNY

Wspieranie rodzin i dzieci w Gminie Wądroże Wielkie

4. CEL STRATEGICZNY

***Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej oraz zjawisku
wykluczenia społecznego w Gminie Wądroże Wielkie***

5. CEL STRATEGICZNY

***Wspieranie i aktywizacja osób niepełnosprawnych i starszych
w Gminie Wądroże Wielkie***

1. CEL STRATEGICZNY: Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa w Gminie Wądroże Wielkie.

1.1. Cel szczegółowy: Minimalizowanie zjawiska ubóstwa w Gminie Wądroże Wielkie.

Kierunki działań:

- ✓ Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej niezbędnej do zapewnienia właściwej egzystencji osób dotkniętych problemem ubóstwa.
- ✓ Mobilizowanie i motywowanie do aktywności społecznej.
- ✓ Zwiększenie środków na pomoc społeczną ukierunkowaną na pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem ubóstwa.
- ✓ Organizowanie akcji społecznych i włączenie organizacji pozarządowych i stowarzyszeń do działań ukierunkowanych na pozyskiwanie i przekazywanie potrzebującym żywności, odzieży, środków czystości oraz artykułów gospodarstwa domowego.
- ✓ Wspieranie i pomoc w rozwijaniu wolontariatu, jako formy pomocy na rzecz osób potrzebujących.

- ✓ Tworzenie i wspieranie grup samopomocowych przez osoby i rodziny dotknięte lub zagrożone ubóstwem.
- ✓ Umożliwianie większej dostępności do fachowej i rzetelnej pomocy: medycznej, prawnej, doradczej.
- ✓ Aktywne włączenie organizacji i stowarzyszeń działających na terenie Gminy Wądroże Wielkie do wspierania działań zmierzających do ograniczenia zjawiska ubóstwa na terenie Gminy.
- ✓ Promowanie alternatywnych źródeł dochodu wśród rolników.
- ✓ Promowanie odnawialnych źródeł energii.

1.2. Cel szczegółowy: Stworzenie systemu pomocy skoncentrowanej na osobach i rodzinach dotkniętych ubóstwem w Gminie Wądroże Wielkie.

Kierunki działań:

- ✓ Analizowanie przyczyn ubóstwa i minimalizowanie ich źródeł.
- ✓ Objęcie opieką pedagogiczno-psychologiczną dzieci z rodzin dotkniętych ubóstwem.
- ✓ Propagowanie wśród osób ubogich alternatywnych sposobów życia.
- ✓ Prezentowanie i uczenie postaw aktywności i przedsiębiorczości osób ubogich.
- ✓ Stworzenie centrum informacji o organizacjach i instytucjach świadczących pomoc osobom i rodzinom dotkniętym ubóstwem, bezrobociem, alkoholizmem i przemocą.
- ✓ Tworzenie mieszkań socjalnych oraz chronionych.
- ✓ Współpraca z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, rolnikami i samorządem lokalnym na rzecz ograniczenia ubóstwa.
- ✓ Stała współpraca z instytucjami publicznymi takimi jak: szkoły, Centrum Biblioteczno-Kulturalne, Urząd Gminy w Wądrożu Wielkim.
- ✓ Prowadzenie akcji prozdrowotnych i promowanie zdrowego trybu życia.
- ✓ Prowadzenie i wspieranie akcji i działań edukacyjnych, kulturalnych i sportowych na rzecz mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie.
- ✓ Wspieranie akcji poprawiających warunki i jakość życia mieszkańców Gminy.
- ✓ Wspieranie oddolnych inicjatyw lokalnych.
- ✓ Rewitalizacja społeczna mieszkańców Gminy

1.3. Cel szczegółowy: Tworzenie warunków do wychodzenia z bezdomności i przeciwdziałania utrwalaniu się stanu ubóstwa Gminie Wądroże Wielkie.

Kierunki działań:

- ✓ Monitorowanie zjawiska bezdomności na terenie Gminy.
- ✓ Wsparcie osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych poprzez zapewnienie schronienia, pracę socjalną, działania osłonowe, reintegrację społeczną i zawodową.
- ✓ Dążenie do poprawy sytuacji mieszkaniowej, w tym tworzenie mieszkań socjalnych, chronionych, readaptacyjnych lub interwencyjnych.
- ✓ Wzmacnianie kompetencji w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami.
- ✓ Analizowanie przyczyn ubóstwa i minimalizowanie ich źródeł.
- ✓ Prezentowanie i uczenie postaw aktywności i przedsiębiorczości osób i rodzin.
- ✓ Współpraca z organizacjami pozarządowymi i samorządem lokalnym i innymi podmiotami na rzecz ograniczania ubóstwa i bezdomności.
- ✓ Tworzenie i realizacja programów na rzecz pomocy i aktywizacji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem.
- ✓ Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej oraz poradnictwa specjalistycznego osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej.
- ✓ Rewitalizacja społeczna mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie.

2. CEL STRATEGICZNY: Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie.

2.1. Cel szczegółowy: Integracja, reintegracja i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, przeciwdziałanie skutkom bezrobocia, raz wykluczeniu społecznemu.

Kierunki działań:

- ✓ Bieżące monitorowanie i analizowanie sytuacji osób bezrobotnych i ich rodzin we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Jaworze.
- ✓ Zatrudnianie osób bezrobotnych w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych, praktyk i staży we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy

w Jaworze w celu redukcji zjawiska bezrobocia i aktywizacji zawodowej mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie.

- ✓ Przygotowanie, realizowanie lub współorganizowanie oraz uczestnictwo w projektach (w tym współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej) przyczyniających się do aktywizacji osób bezrobotnych z terenu Gminy Wądroże Wielkie.
- ✓ Rozwój form i narzędzi aktywnego wsparcia, które sprzyjać będą aktywizacji zawodowej oraz przyczynią się do wzrostu kwalifikacji osób bezrobotnych będących w trudnej sytuacji socjalno – bytowej.
- ✓ Zwiększenie dostępności do ofert pracy, upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy oraz usługach oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Jaworze.
- ✓ Promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie.
- ✓ Rozwój pracy socjalnej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych.
- ✓ Wsparcie osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych poprzez zapewnienie schronienia, pracę socjalną, działania osłonowe, reintegrację społeczną i zawodową.
- ✓ Aktywne włączenie organizacji i stowarzyszeń działających na terenie Gminy Wądroże Wielkie do aktywnego wspierania działań zmierzających do integracji zawodowej osób bezrobotnych oraz przeciwdziałania skutkom bezrobocia.

2.2. Cel szczegółowy: Przeciwdziałanie zjawisku długotrwałego bezrobocia i eliminowanie jego negatywnych skutków oraz wykluczeniu społecznemu.

Kierunki działań:

- ✓ Bieżące monitorowanie i podejmowanie działań aktywizujących na rzecz osób bezrobotnych we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Jaworze w celu redukcji zjawiska długotrwałego bezrobocia i aktywizacji zawodowej mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie.
- ✓ Przygotowanie, realizowanie lub współorganizowanie oraz uczestnictwo w projektach (w tym współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej) przyczyniających się do aktywizacji osób bezrobotnych z terenu Gminy Wądroże Wielkie.

- ✓ Zabezpieczenie pomocy materialnej osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem.
- ✓ Tworzenie nowych i rozwój istniejących podmiotów ekonomii społecznej prowadzących proces reintegracji społecznej i zawodowej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- ✓ Prowadzenie pracy socjalnej na rzecz osób bezrobotnych i ich rodzin, w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych oraz indywidualnych programów zatrudnienia socjalnego.
- ✓ Aktywne włączenie organizacji i stowarzyszeń działających na terenie Gminy Wądroże Wielkie do aktywnego wspierania działań zmierzających do ograniczania skutków wykluczenia społecznego.

3. CEL STRATEGICZNY: Wspieranie rodzin i dzieci w Gminie Wądroże Wielkie

3.1. Cel szczegółowy: Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny z dzieckiem poprzez prowadzenie działań wspierających, informacyjnych i promocyjnych.

Kierunki działań:

- ✓ Zapewnienie możliwie pełnego dostępu do różnych form wspierających rodzinę w tym osobom i rodzinom planujących urodzenie dziecka.
- ✓ Podniesienie poziomu funkcjonowania rodzin w zakresie opieki i wychowania dzieci poprzez prowadzenie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego.
- ✓ Systematyczna praca socjalna z rodziną.
- ✓ Organizacja spotkań i różnych form edukacji w formie „szkoły dla rodziców”.
- ✓ Wsparcie rodziny w rozpoznawaniu talentów i właściwym wyborze ścieżki kształcenia dzieci.
- ✓ Podejmowanie kompleksowych działań wspierających dzieci i rodziny celem odbudowy więzi wewnątrzrodzinnych.
- ✓ Tworzenie grup samopomocowych i wolontariatu dla rodzin niezaradnych, z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.
- ✓ Udzielanie pomocy finansowej wynikającej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i wychowawczych.

- ✓ Promowanie i wzmacnianie pozytywnego wizerunku funkcjonowania rodziny poprzez działania o charakterze promocyjnym, sportowym edukacyjnym i integracyjnym (kampanie społeczne, imprezy, pikniki, eventy, miejskie programy sportowo- rekreacyjne).

3.2. Cel szczegółowy: Stwarzanie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji rodzicielskich oraz umiejętności przewyciężenia sytuacji kryzysowych przez rodziny oraz poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

Kierunki działań:

- ✓ Intensyfikacja pomocy udzielanej przez pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny, zwłaszcza rodzinom zagrożonym odebraniem dzieci i umieszczeniem w pieczy zastępczej.
- ✓ Organizowanie w zależności od potrzeb, pomocy ze strony rodzin wspierających, wolontariuszy oraz grup samopomocowych.
- ✓ Realizacja i tworzenie zintegrowanych programów wsparcia dla rodzin w pełnieniu funkcji wychowawczo - opiekuńczej i socjalnej.
- ✓ Zapewnienie szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym terapii i mediacji rodzinnych.
- ✓ Rozwój sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działających w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej.
- ✓ Rozwijanie działań mających na celu wspieranie rodziców w powrocie na rynek pracy, szczególnie samotnie wychowujących dzieci.

4. CEL STRATEGICZNY: Przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w Gminie Wądroże Wielkie.

4.1. Cel szczegółowy: Pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej.

Kierunki działań:

- ✓ Zwiększanie dostępności do terapii uzależnień dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w tym szczególnie od alkoholu poprzez współpracę z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wądrożu Wielkim.

- ✓ Wzmocnienie oddziaływań profilaktycznych i prewencyjnych w sferze przemocy w rodzinie, w tym poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Wądroże Wielkie i procedurę „Niebieskiej Karty”.
- ✓ Zabezpieczenie niezbędnych środków na pomoc społeczną ukierunkowaną na wsparcie osób i rodzin dotkniętym problemem przemocy w rodzinie.
- ✓ Aktywne włączenie organizacji i stowarzyszeń działających na terenie Gminy Wądroże Wielkie do wspierania działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie.
- ✓ Tworzenie i realizacja programów profilaktyczno- edukacyjno - informacyjnych.
- ✓ Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej dla rodzin/osób dotkniętych przemocą i osób stosujących przemoc w rodzinie.
- ✓ Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem.
- ✓ Organizacja akcji lokalnych lub udział w ogólnokrajowych kampaniach społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

4.2. Cel szczegółowy: Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież.

Kierunki działań:

- ✓ Rozwijanie edukacji publicznej mającej na celu informowanie o społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych skutkach związanych z używaniem alkoholu.
- ✓ Promowanie zdrowego stylu życia w trzeźwości i abstynencji.

4.3. Cel szczegółowy: Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu używaniu alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w szczególności przez dzieci i młodzież.

Kierunki działań:

- ✓ Wspieranie istniejących lokalnych programów mających na celu zintensyfikowanie działań profilaktycznych, kontrolnych skierowanych na ograniczenie popytu na napoje alkoholowe.

- ✓ Wspieranie działań edukacyjnych w zakresie wdrażania skutecznych programów profilaktycznych w pracy z młodzieżą.
- ✓ Wspieranie programów edukacyjnych skierowanych do rodziców mających na celu zaangażowanie ich w oddziaływania profilaktyczne wobec dzieci.
- ✓ Wspieranie programów profilaktyczno – interwencyjnych zaadresowanych do dzieci i młodzieży oraz do grup ryzyka.
- ✓ Aktywne włączenie organizacji pozarządowych oraz stowarzyszeń do promowania działań z zakresu rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych przez mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie.

5. CEL STRATEGICZNY: Wspieranie i aktywizacja osób niepełnosprawnych i starszych w Gminie Wądroże Wielkie.

5.1. Cel szczegółowy: Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych w Gminie Wądroże Wielkie.

Kierunki działań:

- ✓ Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych.
- ✓ Inicjowanie działań na rzecz rozwoju usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- ✓ Ułatwianie dostępu do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych.
- ✓ Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego wspierającego osoby i rodziny opiekujące się nimi.
- ✓ Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom lub opiekunom przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim.
- ✓ Inicjowanie działań w zakresie tworzenia sprzyjających warunków do zatrudnienia osób niepełnosprawnych, w tym w warunkach pracy chronionej lub Zakładzie Aktywizacji Zawodowej itp.
- ✓ Inicjowanie i realizacja projektów oraz programów na rzecz osób niepełnosprawnych nieaktywnych zawodowo.
- ✓ Stworzenie możliwości korzystania z usług specjalistycznych dla osób niepełnosprawnych w tym pomocy asystenta osoby niepełnosprawnej.

- ✓ Tworzenie i organizacja środowiskowych form wsparcia i integracji w tym w środowiskowym domu samopomocy.
- ✓ Tworzenie warunków do powstawania domów czasowego pobytu m.in. mieszkań chronionych oraz projektów modernizacji mieszkań i rewitalizacji celem lepszego dostosowania przestrzeni do potrzeb niepełnosprawnych.
- ✓ Podejmowanie działań przy współpracy z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie likwidacji barier transportowych.
- ✓ Rewitalizacja przestrzeni użyteczności publicznej celem lepszego dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- ✓ Zintegrowanie działań instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.

5.2. Cel szczegółowy: Rozwój i budowa systemu wsparcia dla osób starszych w Gminie Wądroże Wielkie.

Kierunki działań:

- ✓ Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
- ✓ Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym tego wymagających przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim.
- ✓ Zwiększenie możliwości korzystania z usług opiekuńczych przez osoby starsze w miejscu zamieszkania.
- ✓ Podjęcie działań umożliwiających wdrożenie innowacyjnych form opieki i pomocy w miejscu zamieszkania jak m.in. projekt systemu teleopieki, „obiadów na kółkach”, domowej opieki medycznej i rehabilitacyjnej.
- ✓ Promowanie i wspieranie wolontariatu, będącego formą integracji społecznej dla osób starszych.
- ✓ Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć i warsztatów.
- ✓ Powołanie Dziennego Domu Seniora.
- ✓ Podejmowanie współpracy z samorządem gminnym, powiatowym, organizacjami pozarządowymi i kościelnymi działającymi na rzecz osób starszych w celu kreowania polityki senioralnej w Gminie Wądroże Wielkie.

- ✓ Doksztalcanie kadr pomocy społecznej, pracowników instytucji i wolontariuszy w zakresie wspierania osób starszych.

VIII. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie na lata 2023-2028.

1. CEL STRATEGICZNY: PRZECIWDZIAŁANIE POWSTAWANIU ZJAWISKA UBÓSTWA W GMINIE WĄDROŻE WIELKIE.

1.1. Cel szczegółowy: Minimalizowanie zjawiska ubóstwa w Gminie Wądroże Wielkie.

Koordinator:
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim

Realizatorzy
Urząd Gminy w Wądrożu Wielkim
Organizacje pozarządowe
Placówki oświatowe
Służba zdrowia

Źródła finansowania:

Budżet Gminy
Budżet Powiatu
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:
Praca ciągła 2023-2028

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba rodzin objętych wsparciem.
- ✓ Liczba osób uczestniczących w programie.
- ✓ Liczba udzielonych porad medycznych, psychologicznych, prawnych, socjalnych i rodzinnych.
- ✓ Liczba przygotowanych i wydanych posiłków.
- ✓ Liczba grup samopomocowych.
- ✓ Liczba wolontariuszy.

1.2. Cel szczegółowy: Stworzenie systemu pomocy skoncentrowanej na osobach i rodzinach dotkniętych ubóstwem w Gminie Wądroże Wielkie.

Koordinator:
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim

Realizatorzy
Urząd Gminy w Wądrożu Wielkim
Organizacje pozarządowe
Placówki oświatowe
Służba zdrowia

Źródła finansowania:
Budżet Gminy
Budżet Powiatu
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:
Praca ciągła 2023-2028

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Poziom zaspokojenia potrzeb do wysokości kryteriów ustawowych.
- ✓ Liczba udzielonych porad medycznych, psychologicznych, prawnych, socjalnych i rodzinnych.
- ✓ Liczba przygotowanych i wydanych posiłków.

1.3. Cel szczegółowy: Tworzenie warunków do wychodzenia z bezdomności i przeciwdziałania utrwalaniu się stanu ubóstwa w Gminie Wądroże Wielkie.

Koordynator:
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim

Realizatorzy
Urząd Gminy w Wądrożu Wielkim
Organizacje pozarządowe
Placówki oświatowe
Służba zdrowia
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Policja

Źródła finansowania:

Budżet Gminy.
Budżet Powiatu.
Budżet Państwa.
Środki zewnętrzne.
Fundusze UE.

Czas realizacji:

Praca ciągła 2023-2028

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba osób bezdomnych.
- ✓ Liczba wizyt u osób bezdomnych.
- ✓ Liczba osób bezdomnych objętych wsparciem
- ✓ Liczba stworzonych programów.
- ✓ Liczba mieszkań socjalnych, chronionych, readaptacyjnych oraz interwencyjnych.
- ✓ Liczba miejsc noclegowych, w których mogą przebywać osoby bezdomne

2. CEL STRATEGICZNY: Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie.

2.1. Cel szczegółowy: Integracja, reintegracja i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, przeciwdziałanie skutkom bezrobocia.

Koordynator:
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim

Realizatorzy
Powiatowy Urząd Pracy w Jaworze
Urząd Gminy w Wądrożu Wielkim
Centrum Biblioteczno-Kulturalne
Organizacje pozarządowe

Źródła finansowania:

Budżet Gminy
Budżet Powiatu
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:
Praca ciągła 2023-2028

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba osób bezrobotnych, które zostały objęte pomocą w ramach programu/projektu.
- ✓ Liczba osób bezrobotnych, które skorzystały z form wsparcia.
- ✓ Liczba osób objętych aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu.
- ✓ Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą finansową GOPS.
- ✓ Liczba kontraktów socjalnych.
- ✓ Liczba indywidualnych programów zatrudnienia socjalnego.
- ✓ Liczba organizacji i stowarzyszeń współpracujących.
- ✓ Liczba wspólnych działań i inicjatyw.

2.2. Cel szczegółowy: Przeciwdziałanie zjawisku długotrwałego bezrobocia i eliminowanie jego negatywnych skutków.

<p style="text-align: center;"><u>Koordynator:</u> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim</p> <p style="text-align: center;"><u>Realizatorzy</u> Powiatowy Urząd Pracy w Jaworze Urząd Gminy w Wądrożu Wielkim Organizacje pozarządowe</p> <p style="text-align: center;"><u>Źródła finansowania:</u> Budżet Gminy Budżet Powiatu Budżet Państwa Środki zewnętrzne Fundusze UE</p> <p style="text-align: center;"><u>Czas realizacji:</u> Praca ciągła 2023-2028</p>

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba osób bezrobotnych, które skorzystały z form wsparcia.
- ✓ Liczba osób objętych aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu.
- ✓ Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą finansową GOPS.
- ✓ Liczba kontraktów socjalnych.
- ✓ Liczba indywidualnych programów zatrudnienia socjalnego.
- ✓ Liczba organizacji i stowarzyszeń współpracujących.
- ✓ Liczba wspólnych działań i inicjatyw.

3. CEL STRATEGICZNY: WSPIERANIE RODZIN I DZIECI W GMINIE WĄDROŻE WIELKIE

3.1. Cel szczegółowy: Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny z dzieckiem poprzez prowadzenie działań wspierających, informacyjnych i promocyjnych.

Koordynator:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim

Realizatorzy

Urząd Gminy w Wądrożu Wielkim
Centrum Biblioteczno Kulturalne
Służba zdrowia
Specjalistyczne placówki zdrowotne
Placówki oświatowe
Organizacje pozarządowe

Źródła finansowania:

Budżet Gminy
Budżet Powiatu
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:

Praca ciągła 2023-2028

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba rodzin objętych wsparciem.
- ✓ Liczba udzielonych porad medycznych, psychologicznych, prawnych, socjalnych i rodzinnych.
- ✓ Liczba przygotowanych materiałów promocyjno – edukacyjnych.
- ✓ Liczba imprez, festynów.

3.2. Stwarzanie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji rodzicielskich oraz umiejętności przewyciężenia sytuacji kryzysowych przez rodziny oraz poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

<p style="text-align: center;"><u>Koordinator:</u> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim</p> <p style="text-align: center;"><u>Realizatorzy</u> Sądy rodzinne Kuratorzy sądowi Placówki oświatowe Poradnie psychologiczno – pedagogiczne Organizacje pozarządowe</p> <p style="text-align: center;"><u>Źródła finansowania:</u> Budżet Gminy Budżet Powiatu Budżet Państwa Środki zewnętrzne Fundusze UE</p> <p style="text-align: center;"><u>Czas realizacji:</u> Praca ciągła 2023-2028</p>

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba zatrudnionych asystentów rodziny.
- ✓ Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.
- ✓ Liczba zawartych kontraktów socjalnych.
- ✓ Liczba udzielonych porad medycznych, psychologicznych, prawnych, socjalnych i rodzinnych.

4. CEL STRATEGICZNY: PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ ZJAWISKA WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO W GMINIE WĄDROŻE WIELKIE.

4.1. Cel szczegółowy: Pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej.

Koordynator:
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim

Realizatorzy
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Zespół Interdyscyplinarny
Urząd Gminy w Wądrożu Wielkim
Służba zdrowia
Organizacje pozarządowe
Policja

Źródła finansowania:

Budżet Gminy
Budżet Powiatu
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:
Praca ciągła 2023-2028

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba założonych Niebieskich Kart
- ✓ Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu.
- ✓ Liczba osób objętych pomocą - Grup Diagnostyczno - Pomocowych.
- ✓ Liczba interwencji w związku z przemocą.
- ✓ Liczba osób korzystających z terapii.
- ✓ Liczba podmiotów udzielających wsparcia.
- ✓ Liczba udzielonych porad.
- ✓ Liczba osób, którym udzielono pomocy.
- ✓ Liczba organizacji i stowarzyszeń.
- ✓ Liczba spotkań.
- ✓ Liczba organizacji i stowarzyszeń współpracujących.
- ✓ Liczba opracowanych materiałów edukacyjno – informacyjnych.

4.2. Cel szczegółowy: Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież.

Koordynator:
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim

Realizatorzy
Placówki oświatowe
Poradnie psychologiczno – pedagogiczne
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Zespół Interdyscyplinarny
Urząd Gminy w Wądrożu Wielkim
Służba zdrowia
Organizacje pozarządowe
Policja

Źródła finansowania:

Budżet Gminy
Budżet Powiatu
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:
Praca ciągła 2023-2028

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba osób objętych pomocą - Grup Diagnostyczno - Pomocowych.
- ✓ Liczba osób korzystających z terapii.
- ✓ Liczba podmiotów udzielających wsparcia.
- ✓ Liczba osób, którym udzielono pomocy.
- ✓ Liczba organizacji i stowarzyszeń.
- ✓ Liczba organizacji i stowarzyszeń współpracujących.
- ✓ Liczba opracowanych materiałów edukacyjno – informacyjnych.

4.3. Cel szczegółowy: Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w szczególności przez dzieci i młodzież.

Koordynator:
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim

Realizatorzy
Placówki oświatowe
Centrum Biblioteczno Kulturalne
Poradnie psychologiczno – pedagogiczne
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Zespół Interdyscyplinarny
Urząd Gminy w Wądrożu Wielkim
Służba zdrowia
Organizacje pozarządowe
Policja

Źródła finansowania:

Budżet Gminy
Budżet Powiatu
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:
Praca ciągła 2023-2028

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba udzielonych porad.
- ✓ Liczba osób, którym udzielono pomocy.
- ✓ Liczba organizacji i stowarzyszeń.
- ✓ Liczba organizacji i stowarzyszeń współpracujących.
- ✓ Liczba opracowanych materiałów edukacyjno – informacyjnych.
- ✓ Liczba zorganizowanych warsztatów i konferencji, kampanii.

5. CEL STRATEGICZNY: WSPIERANIE I AKTYWIZACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I STARSZYCH W GMINIE WĄDROŻE WIELKIE.

5.1. Cel szczegółowy: Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych w Gminie Wądroże Wielkie.

<p style="text-align: center;"><u>Koordynator:</u> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim</p> <p style="text-align: center;"><u>Realizatorzy</u> Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Urząd Gminy w Wądrożu Wielkim Centrum Biblioteczno Kulturalne Organizacje pozarządowe Służba zdrowia Specjalistyczne placówki zdrowotne</p> <p style="text-align: center;"><u>Źródła finansowania:</u> Budżet Gminy. Budżet Powiatu. Budżet Państwa. Środki zewnętrzne. Fundusze UE.</p> <p style="text-align: center;"><u>Czas realizacji:</u> Praca ciągła 2023-2028</p>

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba akcji społecznych.
- ✓ Liczba materiałów edukacyjno – informacyjnych.
- ✓ Liczba podjętych inicjatyw.
- ✓ Liczba udzielonych porad.
- ✓ Liczba usług opiekuńczych.
- ✓ Liczba osób korzystających z dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w związku z indywidualnymi potrzebami.
- ✓ Liczba asystentów osoby niepełnosprawnej.
- ✓ Liczba mieszkań chronionych.
- ✓ Liczba zlikwidowanych barier transportowych.
- ✓ Liczba dokonanych ułatwień dla osób niepełnosprawnych w przestrzeni gminy Wądroże Wielkie.

5.2. Cel szczegółowy: Rozwój i budowa systemu wsparcia dla osób starszych w Gminie Wądroże Wielkie.

<p style="text-align: center;"><u>Koordinator:</u> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim</p> <p style="text-align: center;"><u>Realizatorzy</u> Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Urząd Gminy w Wądrożu Wielkim Organizacje pozarządowe Służba zdrowia Specjalistyczne placówki zdrowotne</p> <p style="text-align: center;"><u>Źródła finansowania:</u> Budżet Gminy. Budżet Powiatu. Budżet Państwa. Środki zewnętrzne. Fundusze UE.</p> <p style="text-align: center;"><u>Czas realizacji:</u> Praca ciągła 2023-2028</p>

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba seniorów korzystających z pomocy GOPS w Wądrożu Wielkim.
- ✓ Liczba świadczeń medycznych realizowanych w warunkach domowych.
- ✓ Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.
- ✓ Liczba podejmowanych inicjatyw i działań.
- ✓ Liczba materiałów informacyjnych.
- ✓ Liczba placówek dziennego wsparcia promujących zdrowy i aktywny styl życia wśród osób starszych.
- ✓ Liczba spotkań integracyjno-towarzyskich.

VIII.1. Monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie.

Monitorowanie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie planowane jest poprzez okresową ocenę stopnia osiągnięcia określonych kierunków priorytetowych i stopnia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Za wykonywanie

zbiorczych sprawozdań, gromadzenie i upowszechnianie zbiorczych danych z zakresu monitorowania stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiedzialny będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim. Zadaniem Ośrodka będzie nadzór nad wdrażaniem Strategii, koordynowanie działań związanych z realizacją Strategii oraz opracowywanie i zgłaszanie propozycji zmian, które należy wprowadzić w Strategii. Monitorowanie realizacji zadań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych planowane jest poprzez coroczne składanie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim sprawozdania z realizacji zadań wynikających z obowiązującej Strategii w dokumencie jakim jest Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.

VIII. 2. Źródła finansowania.

Zakłada się, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wądroże Wielkie na lata 2023-2028 będą: budżet Państwa, budżet Gminy Wądroże Wielkie, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła.

Sporządził
Piotr Domaradzki
Gminny Ośrodek
Pomocy Społecznej
w Wądrożu Wielkim

UZASADNIENIE

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, zgodnie z którym: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wądroże Wielkie została opracowana na lata 2023 – 2028. Zorientowana jest na współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Wytyczone cele i zadania mają przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie, w szczególności tych, którzy należą do grupy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w różnych obszarach życia społecznego. Strategia, jako wieloletni dokument programowy, jest jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej.

Zatem podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Hawran